

A Franklin-Társulat hírlap-kiadóhivatalában

Budapest, egyetem-utca 4. sz. alatt a

következő hetilapokat lehet megrendelni:

XXI. évfolyam. VASÁRNAPI UJSÁG XXX. évfolyam

szépirodalmi és ismeretterjesztő hetilap; hasábjain a legjelesebb írók működnek közre; a fileráló személyi és tárgyi nevezetességeket alaposan megismerhetők képeken, az érdekes eseményeket hírvetében lehet leggyorsabban és teljesen közli; beltartalom, külcsín, mennyiségre néve a világ legelterjedtebb hasonló vállalatával versenyez; bekölte 4-500 művészi kivitelű képpel díszített több mint száz nagy ívnyi terjedelemben meg-megújuló olvasmány; nem muló, sőt növekedő értékű darabja minden házi könyvtárnak.

A Vasárnapi Ujság előfizetési ára évenyre 2 frt, a „Világkrónikával” együtt 2 frt 50 kr.

POLITIKAI UJDONSÁGOK

(XXIX. évfolyam.)

sem pártoktól, sem kormányhatalomtól nem befolyásolt, teljesen független politikai lap, mely a het eseményeit fontosabbakhoz képest bővebben vagy rövidebben, de semmi ki nem felelő, észegezve, kellő magyarázattal ellátott gondos és hű összefoglalásban tárja az olvasó elé s a közönség együtt találja benne mindazt, a mi napi lapokban elszórtan megjelen, — a mely ekként kiválóan világos, hű és hiányos postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napi lapokat is lehetőleg pótolja. — A Politikai Ujdonságok újabb „Magyar Gazda” cím alatt havonként kétszer megjelenő gazdasági képes lappal van bővítve.

A Politikai Ujdonságok előfizetési ára évenyre 1 frt 50 kr, a „Világkrónikával” együtt 2 frt. A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt évenyre 3 frt, a „Világkrónikával” 3 frt 50 kr.

Az előfizetések a Franklin-Társulat hírlap-kiadóhivatalához, Budapest, egyetem-utca 4. szám címzendők. A t. cz. gyűjtőknek egyszerre beküldött tíz előzető után az illető lapokból egy ingyenpéldánnyal szolgáltak.

Legolcsóbb hetilap a magyar nép számára

X. évfolyam. KÉPES NÉPLAP X. évfolyam.

a kevésbé tehetséges osztály vasárnapi ujsága és politikai hírlapja, a legolcsóbb és legelterjedtebb néplap a hazában; közöl közhasznú elmélkedéseket, elbeszéléseket, mulatságos és tanulságos történeteket, érdekes leírásokat képekkel, s e mellett hétről-hétre figyelemmel kíséri az előforduló nevezetesebb eseményeket. „Politikai Híradó” című rovatában a bel- és külföldi politikai eseményeket való rövidséggel előadja, pártatlan, elfogulatlan igazságszeretettel, s mindenkor teljesen független meggyőződéssel értekezi.

A Képes Néplap előfizetési ára félévre csak 1 frt, — a „Világkrónikával” együtt félévre 2 frt, évenyre 1 frt. (Csupán a „Képes Néplap”-ra évenyre előfizetést nem fogadtunk el.)

A „Képes Néplap” melléklete: a

VII. évfolyam. VILÁGKRÓNIKA VII. évfolyam.

képes heti közlöny; mióta bővített terjedelemben jelen meg, eddigi közleményei mellett allandóan nagyobb elbeszéléseket és regényeket is nyújt olvasóinak. Így Verne Gyula kitűnő francia írók már két érdekesítő új regényét közölte s az ő legújabb regényét közli jelenleg is. (Egy-egy illusztrált regény külön kötetben alig szereshető meg annyira, a mennyi e képes heti közlöny egész évi előfizetési ára: 2 frt.)

A Világkrónika ezen felül, mint hetilapjaink közleményeinek kiegészítője, a hazai és külföldi állapotról érdeklő eseményeket, az azokban kiválóan szereplő személyiségeket népszerű nyelven irt magyarázatokkal kísért képekben mutatja be: közöl tájékoztató cikkekkel, uti rajzokat, nép- és tájleírásokat, szemléltető jelentéseket, a hazai és külföldi közérdeklő mozzanatokról, társalmi viszonyokról, fölfedezésekről, úgy szintén mulattató apró közleményeket, közhasznú tudnivalókat stb.

Az előfizetések a Franklin-Társulat hírlap-kiadóhivatalához, Budapest, egyetem-utca 4. szám címzendők. A t. cz. gyűjtőknek egyszerre beküldött tíz előzető után az illető lapokból egy ingyenpéldánnyal szolgáltak.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

A gazdasági termelés terén
mutakozó
amerikai versenynek jelentősége
és valódi okai.

Írta

SEMMLER HENRIK.

Szabadon fordította

TOMSITS ISTVÁN.

Ára füzve 2 frt.

TARTALOM. Az észak-amerikai gazdasági viszonyokról eddig közzétett jelentések hiányai. — Az Egyesült-Államok talajviszonyai. — A gazdaság általános helyzete Észak-Amerikában. — Falusi állapotok társadalmi és gazdasági szempontból. — Viszonyok a város és falu között. — A vasút-ügy. — Cooperatív a gazdaság szolgálatában. — A gazdasági lendület egyéb emelői. — A nehézségek, melyekkel az észak-amerikai gazdaságnak küzdenie kell.

Nyaralókba, utazásra és Sport-cikkre

Durand pátkúli Flobert-fegyver csak és másképp 1.20 Kert gyertyaár 1.20, 2. Kert gyertyaár 1.20, 3. Kert gyertyaár 1.20, 4. Kert gyertyaár 1.20, 5. Kert gyertyaár 1.20, 6. Kert gyertyaár 1.20, 7. Kert gyertyaár 1.20, 8. Kert gyertyaár 1.20, 9. Kert gyertyaár 1.20, 10. Kert gyertyaár 1.20, 11. Kert gyertyaár 1.20, 12. Kert gyertyaár 1.20, 13. Kert gyertyaár 1.20, 14. Kert gyertyaár 1.20, 15. Kert gyertyaár 1.20, 16. Kert gyertyaár 1.20, 17. Kert gyertyaár 1.20, 18. Kert gyertyaár 1.20, 19. Kert gyertyaár 1.20, 20. Kert gyertyaár 1.20, 21. Kert gyertyaár 1.20, 22. Kert gyertyaár 1.20, 23. Kert gyertyaár 1.20, 24. Kert gyertyaár 1.20, 25. Kert gyertyaár 1.20, 26. Kert gyertyaár 1.20, 27. Kert gyertyaár 1.20, 28. Kert gyertyaár 1.20, 29. Kert gyertyaár 1.20, 30. Kert gyertyaár 1.20, 31. Kert gyertyaár 1.20, 32. Kert gyertyaár 1.20, 33. Kert gyertyaár 1.20, 34. Kert gyertyaár 1.20, 35. Kert gyertyaár 1.20, 36. Kert gyertyaár 1.20, 37. Kert gyertyaár 1.20, 38. Kert gyertyaár 1.20, 39. Kert gyertyaár 1.20, 40. Kert gyertyaár 1.20, 41. Kert gyertyaár 1.20, 42. Kert gyertyaár 1.20, 43. Kert gyertyaár 1.20, 44. Kert gyertyaár 1.20, 45. Kert gyertyaár 1.20, 46. Kert gyertyaár 1.20, 47. Kert gyertyaár 1.20, 48. Kert gyertyaár 1.20, 49. Kert gyertyaár 1.20, 50. Kert gyertyaár 1.20, 51. Kert gyertyaár 1.20, 52. Kert gyertyaár 1.20, 53. Kert gyertyaár 1.20, 54. Kert gyertyaár 1.20, 55. Kert gyertyaár 1.20, 56. Kert gyertyaár 1.20, 57. Kert gyertyaár 1.20, 58. Kert gyertyaár 1.20, 59. Kert gyertyaár 1.20, 60. Kert gyertyaár 1.20, 61. Kert gyertyaár 1.20, 62. Kert gyertyaár 1.20, 63. Kert gyertyaár 1.20, 64. Kert gyertyaár 1.20, 65. Kert gyertyaár 1.20, 66. Kert gyertyaár 1.20, 67. Kert gyertyaár 1.20, 68. Kert gyertyaár 1.20, 69. Kert gyertyaár 1.20, 70. Kert gyertyaár 1.20, 71. Kert gyertyaár 1.20, 72. Kert gyertyaár 1.20, 73. Kert gyertyaár 1.20, 74. Kert gyertyaár 1.20, 75. Kert gyertyaár 1.20, 76. Kert gyertyaár 1.20, 77. Kert gyertyaár 1.20, 78. Kert gyertyaár 1.20, 79. Kert gyertyaár 1.20, 80. Kert gyertyaár 1.20, 81. Kert gyertyaár 1.20, 82. Kert gyertyaár 1.20, 83. Kert gyertyaár 1.20, 84. Kert gyertyaár 1.20, 85. Kert gyertyaár 1.20, 86. Kert gyertyaár 1.20, 87. Kert gyertyaár 1.20, 88. Kert gyertyaár 1.20, 89. Kert gyertyaár 1.20, 90. Kert gyertyaár 1.20, 91. Kert gyertyaár 1.20, 92. Kert gyertyaár 1.20, 93. Kert gyertyaár 1.20, 94. Kert gyertyaár 1.20, 95. Kert gyertyaár 1.20, 96. Kert gyertyaár 1.20, 97. Kert gyertyaár 1.20, 98. Kert gyertyaár 1.20, 99. Kert gyertyaár 1.20, 100. Kert gyertyaár 1.20, 101. Kert gyertyaár 1.20, 102. Kert gyertyaár 1.20, 103. Kert gyertyaár 1.20, 104. Kert gyertyaár 1.20, 105. Kert gyertyaár 1.20, 106. Kert gyertyaár 1.20, 107. Kert gyertyaár 1.20, 108. Kert gyertyaár 1.20, 109. Kert gyertyaár 1.20, 110. Kert gyertyaár 1.20, 111. Kert gyertyaár 1.20, 112. Kert gyertyaár 1.20, 113. Kert gyertyaár 1.20, 114. Kert gyertyaár 1.20, 115. Kert gyertyaár 1.20, 116. Kert gyertyaár 1.20, 117. Kert gyertyaár 1.20, 118. Kert gyertyaár 1.20, 119. Kert gyertyaár 1.20, 120. Kert gyertyaár 1.20, 121. Kert gyertyaár 1.20, 122. Kert gyertyaár 1.20, 123. Kert gyertyaár 1.20, 124. Kert gyertyaár 1.20, 125. Kert gyertyaár 1.20, 126. Kert gyertyaár 1.20, 127. Kert gyertyaár 1.20, 128. Kert gyertyaár 1.20, 129. Kert gyertyaár 1.20, 130. Kert gyertyaár 1.20, 131. Kert gyertyaár 1.20, 132. Kert gyertyaár 1.20, 133. Kert gyertyaár 1.20, 134. Kert gyertyaár 1.20, 135. Kert gyertyaár 1.20, 136. Kert gyertyaár 1.20, 137. Kert gyertyaár 1.20, 138. Kert gyertyaár 1.20, 139. Kert gyertyaár 1.20, 140. Kert gyertyaár 1.20, 141. Kert gyertyaár 1.20, 142. Kert gyertyaár 1.20, 143. Kert gyertyaár 1.20, 144. Kert gyertyaár 1.20, 145. Kert gyertyaár 1.20, 146. Kert gyertyaár 1.20, 147. Kert gyertyaár 1.20, 148. Kert gyertyaár 1.20, 149. Kert gyertyaár 1.20, 150. Kert gyertyaár 1.20, 151. Kert gyertyaár 1.20, 152. Kert gyertyaár 1.20, 153. Kert gyertyaár 1.20, 154. Kert gyertyaár 1.20, 155. Kert gyertyaár 1.20, 156. Kert gyertyaár 1.20, 157. Kert gyertyaár 1.20, 158. Kert gyertyaár 1.20, 159. Kert gyertyaár 1.20, 160. Kert gyertyaár 1.20, 161. Kert gyertyaár 1.20, 162. Kert gyertyaár 1.20, 163. Kert gyertyaár 1.20, 164. Kert gyertyaár 1.20, 165. Kert gyertyaár 1.20, 166. Kert gyertyaár 1.20, 167. Kert gyertyaár 1.20, 168. Kert gyertyaár 1.20, 169. Kert gyertyaár 1.20, 170. Kert gyertyaár 1.20, 171. Kert gyertyaár 1.20, 172. Kert gyertyaár 1.20, 173. Kert gyertyaár 1.20, 174. Kert gyertyaár 1.20, 175. Kert gyertyaár 1.20, 176. Kert gyertyaár 1.20, 177. Kert gyertyaár 1.20, 178. Kert gyertyaár 1.20, 179. Kert gyertyaár 1.20, 180. Kert gyertyaár 1.20, 181. Kert gyertyaár 1.20, 182. Kert gyertyaár 1.20, 183. Kert gyertyaár 1.20, 184. Kert gyertyaár 1.20, 185. Kert gyertyaár 1.20, 186. Kert gyertyaár 1.20, 187. Kert gyertyaár 1.20, 188. Kert gyertyaár 1.20, 189. Kert gyertyaár 1.20, 190. Kert gyertyaár 1.20, 191. Kert gyertyaár 1.20, 192. Kert gyertyaár 1.20, 193. Kert gyertyaár 1.20, 194. Kert gyertyaár 1.20, 195. Kert gyertyaár 1.20, 196. Kert gyertyaár 1.20, 197. Kert gyertyaár 1.20, 198. Kert gyertyaár 1.20, 199. Kert gyertyaár 1.20, 200. Kert gyertyaár 1.20, 201. Kert gyertyaár 1.20, 202. Kert gyertyaár 1.20, 203. Kert gyertyaár 1.20, 204. Kert gyertyaár 1.20, 205. Kert gyertyaár 1.20, 206. Kert gyertyaár 1.20, 207. Kert gyertyaár 1.20, 208. Kert gyertyaár 1.20, 209. Kert gyertyaár 1.20, 210. Kert gyertyaár 1.20, 211. Kert gyertyaár 1.20, 212. Kert gyertyaár 1.20, 213. Kert gyertyaár 1.20, 214. Kert gyertyaár 1.20, 215. Kert gyertyaár 1.20, 216. Kert gyertyaár 1.20, 217. Kert gyertyaár 1.20, 218. Kert gyertyaár 1.20, 219. Kert gyertyaár 1.20, 220. Kert gyertyaár 1.20, 221. Kert gyertyaár 1.20, 222. Kert gyertyaár 1.20, 223. Kert gyertyaár 1.20, 224. Kert gyertyaár 1.20, 225. Kert gyertyaár 1.20, 226. Kert gyertyaár 1.20, 227. Kert gyertyaár 1.20, 228. Kert gyertyaár 1.20, 229. Kert gyertyaár 1.20, 230. Kert gyertyaár 1.20, 231. Kert gyertyaár 1.20, 232. Kert gyertyaár 1.20, 233. Kert gyertyaár 1.20, 234. Kert gyertyaár 1.20, 235. Kert gyertyaár 1.20, 236. Kert gyertyaár 1.20, 237. Kert gyertyaár 1.20, 238. Kert gyertyaár 1.20, 239. Kert gyertyaár 1.20, 240. Kert gyertyaár 1.20, 241. Kert gyertyaár 1.20, 242. Kert gyertyaár 1.20, 243. Kert gyertyaár 1.20, 244. Kert gyertyaár 1.20, 245. Kert gyertyaár 1.20, 246. Kert gyertyaár 1.20, 247. Kert gyertyaár 1.20, 248. Kert gyertyaár 1.20, 249. Kert gyertyaár 1.20, 250. Kert gyertyaár 1.20, 251. Kert gyertyaár 1.20, 252. Kert gyertyaár 1.20, 253. Kert gyertyaár 1.20, 254. Kert gyertyaár 1.20, 255. Kert gyertyaár 1.20, 256. Kert gyertyaár 1.20, 257. Kert gyertyaár 1.20, 258. Kert gyertyaár 1.20, 259. Kert gyertyaár 1.20, 260. Kert gyertyaár 1.20, 261. Kert gyertyaár 1.20, 262. Kert gyertyaár 1.20, 263. Kert gyertyaár 1.20, 264. Kert gyertyaár 1.20, 265. Kert gyertyaár 1.20, 266. Kert gyertyaár 1.20, 267. Kert gyertyaár 1.20, 268. Kert gyertyaár 1.20, 269. Kert gyertyaár 1.20, 270. Kert gyertyaár 1.20, 271. Kert gyertyaár 1.20, 272. Kert gyertyaár 1.20, 273. Kert gyertyaár 1.20, 274. Kert gyertyaár 1.20, 275. Kert gyertyaár 1.20, 276. Kert gyertyaár 1.20, 277. Kert gyertyaár 1.20, 278. Kert gyertyaár 1.20, 279. Kert gyertyaár 1.20, 280. Kert gyertyaár 1.20, 281. Kert gyertyaár 1.20, 282. Kert gyertyaár 1.20, 283. Kert gyertyaár 1.20, 284. Kert gyertyaár 1.20, 285. Kert gyertyaár 1.20, 286. Kert gyertyaár 1.20, 287. Kert gyertyaár 1.20, 288. Kert gyertyaár 1.20, 289. Kert gyertyaár 1.20, 290. Kert gyertyaár 1.20, 291. Kert gyertyaár 1.20, 292. Kert gyertyaár 1.20, 293. Kert gyertyaár 1.20, 294. Kert gyertyaár 1.20, 295. Kert gyertyaár 1.20, 296. Kert gyertyaár 1.20, 297. Kert gyertyaár 1.20, 298. Kert gyertyaár 1.20, 299. Kert gyertyaár 1.20, 300. Kert gyertyaár 1.20, 301. Kert gyertyaár 1.20, 302. Kert gyertyaár 1.20, 303. Kert gyertyaár 1.20, 304. Kert gyertyaár 1.20, 305. Kert gyertyaár 1.20, 306. Kert gyertyaár 1.20, 307. Kert gyertyaár 1.20, 308. Kert gyertyaár 1.20, 309. Kert gyertyaár 1.20, 310. Kert gyertyaár 1.20, 311. Kert gyertyaár 1.20, 312. Kert gyertyaár 1.20, 313. Kert gyertyaár 1.20, 314. Kert gyertyaár 1.20, 315. Kert gyertyaár 1.20, 316. Kert gyertyaár 1.20, 317. Kert gyertyaár 1.20, 318. Kert gyertyaár 1.20, 319. Kert gyertyaár 1.20, 320. Kert gyertyaár 1.20, 321. Kert gyertyaár 1.20, 322. Kert gyertyaár 1.20, 323. Kert gyertyaár 1.20, 324. Kert gyertyaár 1.20, 325. Kert gyertyaár 1.20, 326. Kert gyertyaár 1.20, 327. Kert gyertyaár 1.20, 328. Kert gyertyaár 1.20, 329. Kert gyertyaár 1.20, 330. Kert gyertyaár 1.20, 331. Kert gyertyaár 1.20, 332. Kert gyertyaár 1.20, 333. Kert gyertyaár 1.20, 334. Kert gyertyaár 1.20, 335. Kert gyertyaár 1.20, 336. Kert gyertyaár 1.20, 337. Kert gyertyaár 1.20, 338. Kert gyertyaár 1.20, 339. Kert gyertyaár 1.20, 340. Kert gyertyaár 1.20, 341. Kert gyertyaár 1.20, 342. Kert gyertyaár 1.20, 343. Kert gyertyaár 1.20, 344. Kert gyertyaár 1.20, 345. Kert gyertyaár 1.20, 346. Kert gyertyaár 1.20, 347. Kert gyertyaár 1.20, 348. Kert gyertyaár 1.20, 349. Kert gyertyaár 1.20, 350. Kert gyertyaár 1.20, 351. Kert gyertyaár 1.20, 352. Kert gyertyaár 1.20, 353. Kert gyertyaár 1.20, 354. Kert gyertyaár 1.20, 355. Kert gyertyaár 1.20, 356. Kert gyertyaár 1.20, 357. Kert gyertyaár 1.20, 358. Kert gyertyaár 1.20, 359. Kert gyertyaár 1.20, 360. Kert gyertyaár 1.20, 361. Kert gyertyaár 1.20, 362. Kert gyertyaár 1.20, 363. Kert gyertyaár 1.20, 364. Kert gyertyaár 1.20, 365. Kert gyertyaár 1.20, 366. Kert gyertyaár 1.20, 367. Kert gyertyaár 1.20, 368. Kert gyertyaár 1.20, 369. Kert gyertyaár 1.20, 370. Kert gyertyaár 1.20, 371. Kert gyertyaár 1.20, 372. Kert gyertyaár 1.20, 373. Kert gyertyaár 1.20, 374. Kert gyertyaár 1.20, 375. Kert gyertyaár 1.20, 376. Kert gyertyaár 1.20, 377. Kert gyertyaár 1.20, 378. Kert gyertyaár 1.20, 379. Kert gyertyaár 1.20, 380. Kert gyertyaár 1.20, 381. Kert gyertyaár 1.20, 382. Kert gyertyaár 1.20, 383. Kert gyertyaár 1.20, 384. Kert gyertyaár 1.20, 385. Kert gyertyaár 1.20, 386. Kert gyertyaár 1.20, 387. Kert gyertyaár 1.20, 388. Kert gyertyaár 1.20, 389. Kert gyertyaár 1.20, 390. Kert gyertyaár 1.20, 391. Kert gyertyaár 1.20, 392. Kert gyertyaár 1.20, 393. Kert gyertyaár 1.20, 394. Kert gyertyaár 1.20, 395. Kert gyertyaár 1.20, 396. Kert gyertyaár 1.20, 397. Kert gyertyaár 1.20, 398. Kert gyertyaár 1.20, 399. Kert gyertyaár 1.20, 400. Kert gyertyaár 1.20, 401. Kert gyertyaár 1.20, 402. Kert gyertyaár 1.20, 403. Kert gyertyaár 1.20, 404. Kert gyertyaár 1.20, 405. Kert gyertyaár 1.20, 406. Kert gyertyaár 1.20, 407. Kert gyertyaár 1.20, 408. Kert gyertyaár 1.20, 409. Kert gyertyaár 1.20, 410. Kert gyertyaár 1.20, 411. Kert gyertyaár 1.20, 412. Kert gyertyaár 1.20, 413. Kert gyertyaár 1.20, 414. Kert gyertyaár 1.20, 415. Kert gyertyaár 1.20, 416. Kert gyertyaár 1.20, 417. Kert gyertyaár 1.20, 418. Kert gyertyaár 1.20, 419. Kert gyertyaár 1.20, 420. Kert gyertyaár 1.20, 421. Kert gyertyaár 1.20, 422. Kert gyertyaár 1.20, 423. Kert gyertyaár 1.20, 424. Kert gyertyaár 1.20, 425. Kert gyertyaár 1.20, 426. Kert gyertyaár 1.20, 427. Kert gyertyaár 1.20, 428. Kert gyertyaár 1.20, 429. Kert gyertyaár 1.20, 430. Kert gyertyaár 1.20, 431. Kert gyertyaár 1.20, 432. Kert gyertyaár 1.20, 433. Kert gyertyaár 1.20, 434. Kert gyertyaár 1.20, 435. Kert gyertyaár 1.20, 436. Kert gyertyaár 1.20, 437. Kert gyertyaár 1.20, 438. Kert gyertyaár 1.20, 439. Kert gyertyaár 1.20, 440. Kert gyertyaár 1.20, 441. Kert gyertyaár 1.20, 442. Kert gyertyaár 1.20, 443. Kert gyertyaár 1.20, 444. Kert gyertyaár 1.20, 445. Kert gyertyaár 1.20, 446. Kert gyertyaár 1.20, 447. Kert gyertyaár 1.20, 448. Kert gyertyaár 1.20, 449. Kert gyertyaár 1.20, 450. Kert gyertyaár 1.20, 451. Kert gyertyaár 1.20, 452. Kert gyertyaár 1.20, 453. Kert gyertyaár 1.20, 454. Kert gyertyaár 1.20, 455. Kert gyertyaár 1.20, 456. Kert gyertyaár 1.20, 457. Kert gyertyaár 1.20, 458. Kert gyertyaár 1.20, 459. Kert gyertyaár 1.20, 460. Kert gyertyaár 1.20, 461. Kert gyertyaár 1.20, 462. Kert gyertyaár 1.20, 463. Kert gyertyaár 1.20, 464. Kert gyertyaár 1.20, 465. Kert gyertyaár 1.20, 466. Kert gyertyaár 1.20, 467. Kert gyertyaár 1.20, 468. Kert gyertyaár 1.20, 469. Kert gyertyaár 1.20, 470. Kert gyertyaár 1.20, 471. Kert gyertyaár 1.20, 472. Kert gyertyaár 1.20, 473. Kert gyertyaár 1.20, 474. Kert gyertyaár 1.20, 475. Kert gyertyaár 1.20, 476. Kert gyertyaár 1.20, 477. Kert gyertyaár 1.20, 478. Kert gyertyaár 1.20, 479. Kert gyertyaár 1.20, 480. Kert gyertyaár 1.20, 481. Kert gyertyaár 1.20, 482. Kert gyertyaár 1.20, 483. Kert gyertyaár 1.20, 484. Kert gyertyaár 1.20, 485. Kert gyertyaár 1.20, 486. Kert gyertyaár 1.20, 487. Kert gyertyaár 1.20, 488. Kert gyertyaár 1.20, 489. Kert gyertyaár 1.20, 490. Kert gyertyaár 1.20, 491. Kert gyertyaár 1.20, 492. Kert gyertyaár 1.20, 493. Kert gyertyaár 1.20, 494. Kert gyertyaár 1.20, 495. Kert gyertyaár 1.20, 496. Kert gyertyaár 1.20, 497. Kert gyertyaár 1.20, 498. Kert gyertyaár 1.20, 499. Kert gyertyaár 1.20, 500. Kert gyertyaár 1.20, 501. Kert gyertyaár 1.20, 502. Kert gyertyaár 1.20, 503. Kert gyertyaár 1.20, 504. Kert gyertyaár 1.20, 505. Kert gyertyaár 1.20, 506. Kert gyertyaár 1.20, 507. Kert gyertyaár 1.20, 508. Kert gyertyaár 1.20, 509. Kert gyertyaár 1.20, 510. Kert gyertyaár 1.20, 511. Kert gyertyaár 1.20, 512. Kert gyertyaár 1.20, 513. Kert gyertyaár 1.20, 514. Kert gyertyaár 1.20, 515. Kert gyertyaár 1.20, 516. Kert gyertyaár 1.20, 517. Kert gyertyaár 1.20, 518. Kert gyertyaár 1.20, 519. Kert gyertyaár 1.20, 520. Kert gyertyaár 1.20, 521. Kert gyertyaár 1.20, 522. Kert gyertyaár 1.20, 523. Kert gyertyaár 1.20, 524. Kert gyertyaár 1.20, 525. Kert gyertyaár 1.20, 526. Kert gyertyaár 1.20, 527. Kert gyertyaár 1.20, 528. Kert gyertyaár 1.20, 529. Kert gyertyaár 1.20, 530. Kert gyertyaár 1.20, 531. Kert gyertyaár 1.20, 532. Kert gyertyaár 1.20, 533. Kert gyertyaár 1.20, 534. Kert gyertyaár 1.20, 535. Kert gyertyaár 1.20, 536. Kert gyertyaár 1.20, 537. Kert gyertyaár 1.20, 538. Kert gyertyaár 1.20, 539. Kert gyertyaár 1.20, 540. Kert gyertyaár 1.20, 541. Kert gyertyaár 1.20, 542. Kert gyertyaár 1.20, 543. Kert gyertyaár 1.20, 544. Kert gyertyaár 1.20, 545. Kert gyertyaár 1.20, 546. Kert gyertyaár 1.20, 547. Kert gyertyaár 1.20, 548. Kert gyertyaár 1.20, 549. Kert gyertyaár 1.20, 550. Kert gyertyaár 1.20, 551. Kert gyertyaár 1.20, 552. Kert gyertyaár 1.20, 553. Kert gyertyaár 1.20, 554. Kert gyertyaár 1.20, 555. Kert gyertyaár 1.20, 556. Kert gyertyaár 1.20, 557. Kert gyertyaár 1.20, 558. Kert gyertyaár 1.20, 559. Kert gyertyaár 1.20, 560. Kert gyertyaár 1.20, 561. Kert gyertyaár 1.20, 562. Kert gyertyaár 1.20, 563. Kert gyertyaár 1.20, 564. Kert gyertyaár 1.20, 565. Kert gyertyaár 1.20, 566. Kert gyertyaár 1.20, 567. Kert gyertyaár 1.20, 568. Kert gyertyaár 1.20, 569. Kert gyertyaár 1.20, 570. Kert gyertyaár 1.20, 571. Kert gyertyaár 1.20, 572. Kert gyertyaár 1.20, 573. Kert gyertyaár 1.20, 574. Kert gyertyaár 1.20, 575. Kert gyertyaár 1.20, 576. Kert gyertyaár 1.20, 577. Kert gyertyaár 1.20, 578

azt tartani csorbitatlanul s mit sem akart hallani a «forradalomnak» teendő amaz engedményekről, melyeket az Orleans hercegek a kor-szellem elengedhetetlen, szükségszerű követelményeinek tartottak. Csak 1873-ban történt némi közeledés köztük, a midőn az Orleansok, pártjuk nagy boszúságára, elismerték Chambord grófot a legilletékesebb trónkövetelőnek s csak annyit kívántak viszontengedményül, hogy őket Chambord gróf is, miután ugy sinez gyermeke, elismerje kompetens pretendensekül, természetesen csak maga után.

De ezt sem sikerült kinyerniök. S az 1873-ki sikertelen kísérlet után nem is vették föl többé forma szerint az alkudozásokat. Mind a két trónkereső visszavonult magányába s igyekezett minél kevesebbet hallatni maga felől.

Most egyszerre hire jön, hogy Chambord gróf napjai meg vannak számlálva: s ime a párisi gróf megjelen haldokló bátyjánál, átvenni örökül azt a «legitim jogot», melyet pedig nagy-
atyja el nem ismert, megtagadott s melynek megtapadásával hágott a Bourbonok trónjára.

Mondják, hogy az utolsó Bourbon szívélyesen fogadta halálós ágyánál megjelenő unokaöccsét, keblére szoritotta s ott tartotta, mi alatt érdeklődéssel tudakozódott az Orleans-ház és tagjainak viszonyairól. Arról azonban, hogy halála esetére ráruházta volna a francia trónhoz való jogczimét, — mélységesen hallgat a krónika.

Chambord gróf betegségének köszönhetjük, hogy Lajos Fülöp orleansi herceg és párisi gróf, legidősb nagybátyja, Nemours herceg s ennek fia Aleançon herceg kíséretében meglátogatták hazánkat is, több napot töltöttek a fővárosban s kirándultak Alsuthra is, József főherceg családjához, melyhez őket többszörös rokon kötelek fűzi.

Chambord gróf ágya körül az alatt aggódva számlálják a percekét, melyek az ország nélküli király életéből még hátra vannak. A gyomorhaj, melyben régóta szenved, oly előre haladt stádiumba jutott, hogy emberi segítség lehetőségeről nem is beszélnek már. A nélkül fog meghalni, hogy fejére tehetné volna ősei koronáját s ravatala fölött megfordíthatják czimere pajzsát a Bourbon-ház idősb ágának, melynek ő vele utolsó sarja is kihal.

Csöndes remetek az, a hol az utolsó Bourbon lelkét kileheli. Chambord gróf formaszerinti udvart tartott ugyan benne, mint egy igazi király; de ez udvarnál semmi sem volt meg a versaillesi udvarok zajos, jókedvtől pezsgő, pompától ragyogó életéből, mely egykor izlésre, társadalmi csinra, előkelő finom modorra, fényűzésre tanította a világot. Csak a régi formák vannak megtartva szigorúan. Régi fehér kastély, körülveve évszázados fákkal. Meglátszik rajta, hogy nem a mai korban építették. Szabályos négyzetet mutat, majdnem minden díszítés nélkül. Összesen két emelete van, az első tágas és magas, a másik szűk és kicsiny. Félre esik a világtól is, mintha el akarna bujni kíváncsi szem elől.

De ha megközelítjük a haldokló «roy» székhelyét, nyomban észreveszszük, hogy az nem közönséges kastély. A kaput óriási kőzimer díszíti a Bourbonok liliumaival s fölötté hatalmas királyi koronával. S a mit benne találunk, az mind a Bourbon-ház emlékeivel van tele, mint valami múzeumban. Minden, minden a múlt itten, csak egy szerény kis szoba ott a második emeleten, az a — jövődö. Az ország nélküli király miniszterének szállóhelye, tele a falakról lógó térképekkel, az asztalon hirlapokkal. Ez is olyan jövődö, mely soha nem jövend el.

E csendes, ez elvonult helyen lakott több mint egy negyedszázad óta, e helyen haldoklik

az utolsó Bourbon. Élete is ily csendes vala: álom inkább, mint igazi élet. De halála történeti esemény jelentőségével bírand s nevezetessé fogja tenni Ausztria e jelentéktelen helyét, melyről e nélkül alig tudta volna a világ, hogy Frohsdorf-nak is hívják a föld egy pontját valahol.

ITTHON.

Vásznát teregetve hol Nausika játszik. A mosolygó mennybolt hol messzire látszik. Égiek álmátlól hol balzsamos a lég: Ott élni, oh Hellász, óleden ohajtnék!

Őszfűrti Homér ott, örök-íftal dalra, Szeliden megkérném: nekem egyet dalna. S míg zengene édest a dalok királya, Szívem átíjodnék, hallgatva reája.

Színét szerelemből tisztá izü mézet, Lelkem! lebiyolné bübájós ígézet, S pilláura lopódva fél-szender a daltul, Szárnyán tova szállnék, a csillagokon tul.

Hol ősi vitéz nép riad riadóra, S ég arca a harcra, ha út a nagy óra, Hol szent a szabadság s szent, birneved, óh hon: Ott volna nekem csak, ott, drága az otthon!

Némülj, te sovár szív, mert megver az isten: Nem gyönyör-e élned még búval is itten? Aldjad a teremőt s légy büszke reája, Hogy honod ez a föld: magyarok hazája!

SÁNTA KÁROLY.

HADAS BALÁZS UR.

ÉLETRÉP.

Írta SZIVOS BÉLA.

(Folytatás.)

Másnap még alig pitymallott, Hadas Balázs már elfoglalta állomását a magtárban, mely voltaképen a templomtól övező régi várfa egyik bástyája volt, azonban e szomorú békés időkben, Balázs urnak nagy szívbeli fájdalomra, eklézsia magtárára degradáltatott. Itt ültötte tehát fel hivatalát, s a vén bástya láttára a mult, harcziar korbá visszaképzelve magát, — hősiességétől áthatott szívével rendezte kézügyre fegyvertárát, melyet kocsisával együtt szállított a történendő nagy tettek helyére.

Nemsokára megperczent a hajnal. A sötét, vedlett falak mind jobban szürkültek, a torony egyre jobban kezdett a homályból kibontakozni. A csókák is mozogni kezdtek, hallott egy-egy «csák-csák» kiáltás s repülésük nesze is, a mint egyik a másikat leverte valamelyik párkányról. Balázs ur szíve lázas örömben dobogott, — mint tán őseie sem jobban, mikor Diószeg alatt a németet megnyomták — s egyszer csak, — oh öröm! — a vékony szürkületen keresztül világosan kivehető lett az óramutatón gubbaszkodó csóka. Dirr-durr! Mire vagy három nagy kalimpálva leesik, a többi pedig a párkányokról roppant csákgóssal fölröbben, s felleg gyanánt kavarog bódultan össze-vissza a levegőben.

Erre megindult az irtó háború: ropogott a puská, káromkodott Balázs ur, hullott a csóka, úgy hogy mire megvirradt, egy egész sereg feküdt halva, vagy vergődött szárnyszerűen a puskafajtással, tollal és vérrel borított csataterén, a megmaradtak pedig nagy lármával kihuzódta a mezőre.

Ekkor parancsot kapott a kocsis, hogy az elhullott csókák fejét vagdalja le s szedje kalapjába, mely parancs csakhamar fogatosítatván, már reggeli harangozásra a vitézlő Balázs ur egy tetés kocsisalap csókafejét öntött ki a tanács asztalára.

Igy ment e dolog pár napig, azonban végre a csókák is belátták, hogy több kettőnél s

harmad-negyed napra már csak távolról merte egy-egy vakmerő a kedvence mutatót körülgetni, a min Balázs ur roppant méregbe s aggodalomba jött, hogy ime, csókák hiányában, már eme szép harcziar foglalkozásnak is mindjárt vége lesz. Ebbeli felháborodásában aztán nem nézte többé: csóka-e vagy veréb, galamb avagy fecske, — mihelyt valamely élő állat a mutatónak vagy czimernek csak irányában merészelt is elrepülni, azonnal odadurranott, s ha a madár ép bőrrel menekült is, de az óra-számlap meg a czimer mindig kapott néhány szem sörétet, elannyira, hogy a számlap végre már rostanak sem lett volna jó, s a czimeren sem ejtett volna az idő foga egy századig sem annyi sebet, mint a Balázs ur fegyverei e pár napi irtó hadjárat alatt.

Sehogy sem volt inyére e dolog a nemes tanácsnak, látván az iszonyatos rombolást, melyet Balázs ur elkövet. Hiszen a csókák végkép elvadtak volna, de mihaszna, ha Balázs még jobban puskázik? Mert ugy bele jött már a verontásba, hogy többé a szunyograj sem biztos felőle: nem duplázik-e köze.

— Mi a mennykőt is kellene már ezzel a bolond Balázsszal csinálni, — mond Jakab ur tanakodás közben. — Bár veszett volna inkább a tanyáján. Hiszen bizonyos, hogy elzavarta a csókát, de már meg a toronyt is szétlövöldözi, s ha nem kap már más löni valót, meg utoljára ránk keríti a sort. Nézzetek meg, mivé tette már az órá! a czimerbeli párdücsöt is szerteszét lövöldözte, azon sincs már emberi ábrázat, annak is csak a helye van már meg! De ki mondja meg neki, hogy ne lövöldözzön már? — tudjátok milyen: — pedig meg ma reggel is három pihent puskát hozott megint hazulról. Láttam. Én nem tudom, hová legyünk vele!

— Már pedig a toronyt ne rongálja tovább, — mond hadnagy uram. — Majd megmondom én neki szörmenten, vagy akár amugy is, csak jöjjön elő.

Balázs ur épen jött is; megvető arccal az asztalra dobván két verebet.

— Nesztek! ezek a czimer körül ögyelegtek, de fogadom, hogy nemsokára annyira kerüli a mi toronyunkat minden madár, a menynyire belátja.

— Hiszen jól van hē, nesze na, igrál, — szól a hadnagy, egy csorba száju kancsót Balázs ur markába nyomván, — de az a baj pajtásom, hogy mind tönkre teszed az órá, meg a czimer, száz veréb sem érne fel....

— Micsoda?! — kiált Balázs ur, majd megsemmisülve bántatában, — hát így köszönik ti meg az én emberségemet, hogy megmentettem a város becsületét? Még kisebbbitek, még gáncoskodtok az én munkámban! Tudjátok meg, hogy engem senki ne oktasson, ha jobban tudjátok mint én: csináljatok. Itt áldjon meg benneteket az Isten rakáson! Meg lehetünk egymás nélkül. Hanem aztán, ha baj lesz, én rám ne szoruljatok! — Ezzel a kancsót az asztalhoz csapva, büszkén eltávozott, maga után egy bevágva az ajtót, hogy majd kihullott a falból.

— Hál! Istennek! — mondá hadnagy uram, — a csókától is megszabadultunk, Balázstól is. Megszusztant most, megint kimegy mérgeiben a tanyájára, majd meglássátok újra nem látjuk vagy hat hétig színét sem. Na, majd megbékül a maga kényerén!

Tehát e hősi munkájában megháborított s végig keserített szegény Balázs ur, s nem végezhetett vele oly szépen, mint a nála sokkal kevesebb érdemű Herkules a maga vasorru madaraival!

Hiába!

Egy teli délután, ugy este felé, együtt tanyáztak a városbázánál az «okosok», s roppant füstöt csapva öblös pipáikból, döntöttek a világ sörjét a város ügyeit-bajait. Ott volt a nemes tanács, a pap, a doktor, néhány 50—60 holdas birtokos ur, közte Balázs bátyánk, mind csupa jól megtermett kemény nézésű nemes ur. Közülük csak a sovány doktor, meg a hosszú nyaku czingár fiskális, Tollas Péter uram váltak ki, kiknek klienturájuk még soványabb volt, mint maguk, mert szükség épen nem volt rájuk. Betegeskedni az a kemény faj nem szokott, meghalni meg doktor nélkül is megtudtak. Perelni még kevésbé szoktak. Kinek mi baja volt, eligazított szépen, barátságos uton ólmos bottal meg vasvillával, a hol pedig ez sem használt: hát hiszen mire való lett volna a nemes tanács? Eligazított az egy pillantás alatt salamoni bölcseséggel mindent. Hiszen épen ebben a nyomorban hoztak tisztába, pipász mellett, egy szerföltött fogós ügyet, megdöbbsent rövidséggel és kifogástalan tapintattal.

Délután két fazekas tót érkezett a városba, a másnapi hetivásárra, de a jámborok valamin összeveszték s rövid dulakodás után felzibálták egymást a bíró elébe, hol roppant siránkokások és mellődöntések közt igyekeztek egymást ékes tót nyelven mentől jobban bemártani. Hadnagy uram és a nemes társaság egy szót sem értett ugyan az atyafiak beszédéből, de azért végig hallgatták műtört arccal és példás béketűréssel a gravameneket. Midőn jól kibeszéltek magukat a tótok, s mindenik szentül hitte, hogy ékesszólásával kétségtelenül maga részére nyerte a bíró, — hadnagy uram pipáját kivervén, odaszól a hajduknak:

— György! vágjon kend ezekre a tótokra vagy tizenkettőt, azután hadd menjenek isten hírével.

György kibaktatván a megint neki tüzesedő tótokat, mihamar végre is hajtá rajtuk a böles ítéletet, úgy hogy mire hadnagy uram pipáját megtöltötte, már a két tót visszarohtant a tanácsházba s hálás, alázatos arccal kezét csókolt a hadnagnak, s diadalmas arcaiból világosan látszott, hogy tökéletesen megvannak az ítélettel elégedve, s mindenik szentül hiszi, hogy az ő részére dőlt el az igazság, mert a maga «tizenkettő»-jével egyik sem gondolt, — mindenik csak annak örült, hogy a másik kikapott. Alig lehetett őket a nagy hálálkodástól az ajtón kitolni, meg akkor is megint visszaakartak kecsókra rohanni.

— Na, ezeknek ugyancsak kivettél a habókját komám! — kaczag a doktor, — majd megbolondul mind a kettő örömben?

— Hát mit csinálnál? — mond egykedvűleg hadnagy uram, rágyújtva, — nagyapám sem tudott tótul, sem a tiétek. Mit tudom én, mi bajuk volt? De hát mind a kettőnek hibásnak kellett lenni, különben nem veszték volna össze. Üsse kö! mindenik megkapta a maga porcióját, örül is neki, de azért nem hiszem, hogy többet panasza jönne egyik is, inkább kibékülnek. Minek is az a sok per-patvar? Végezzék egymás közt!

A társaság tökéletesen osztozott e véleményben, s e kis intermezzo után ismét visszatértek az elebb félbe hagyott komolyabb tárgyra, hogy a Kis János uram bikáját vegyék-e meg a városnak, vagy a Dóró Balázst.

Közben azonban öreg este lett, s az idő is ugyancsak keményen kezdte fogni. Éles muszka szél kerekedett s panaszosan füttyözött befele a korhadó ablakfák eresztékei.

— A Sisvátelensem dudált a szellőkönben. — Bizony jó disznó-ölő idők járnak.

— Meg is eszi az idén a juh a harmadévi szalmát is.

— Meg a juhot a farkas. — Haj, haj, de bizony tán mozdulnánk is már hazafelé, mert meg egyben itt nyom az idő bennünket.

— Bizony haladjunk, — mondanak többen s már egyik-másik nagy nyújtózkodva kászolódni is kezdett, midőn a hajdu kikelt arccal belép:

— Istállom nemzeti uramek, két asszony volna itt, meg....

— Micsoda asszony? — mordul rá hadnagy uram, — mondj nekik, hogy jöjjenek reggel, az ördög hozza őket ilyenkor.

— Engedelmet istállók, tojásos kofák azok, de nagy bajuk volna, mert...

— Na hát ha bajuk van, tedd be őket reggelig a hűvösre, majd kiheverik ott, reggel aztán ereszd őket szelnek. — Menjünk, komám!

— De engedelmet istállók, emberhálát emlegetnek azok, egy vén zsidó megölte a...

— Micsoda a, mi a? — kiált e szóra Balázs ur, felugorva a boglya-kemenéze mellől, hol eddig teljes apáthiában pipázott, — mit fecsegsz-locsogsz itt? Haladj izibe, hajtsd be azokat a kofákat!

S a nemes társaság valóban nagy izgalmomba jött; rögtön letett minden hazameneteli szándékáról s elkezdett újra ráttöltögetni.

Az ajtó imhol nyílik, s a hajdu tuszkol be rajta két szegénykező vén kofát, meg egy 10—12 esztendőes kis leányt, a ki egy zöld korszót szorongatott a markában.

— Ismerem az apját! — szólának többen közbe, s elkezdtek volna már minden íját-fját rendre elősorolni, ha Balázs ur egy mérge közbe kiáltással el nem hallgattatta őket.

— Egyszer, egy este haza küldött édes apám a tanyáról egy fazék tejjel, hogy hozzam haza gazduraméknak. El is jöttem. Aztán a mint a dülő utat elhagyom, látom, hogy ehol jön egy szekér a Kornó felől. A szekéren egy nagy szakálu zsidó ült, aztán a mint engem meglátott, leugrott a szekérről, megfogott, aztán beborított egy ponyvával, aztán kihuzott egy kést, azzal fenyegetett, hogy megöl, ha kiáltani merek. Én nagyon megijedtem, a szavam is elállott, de hogy aztán egy kicsit ocsudtam, egy lyuk volt a ponyván, azon néztem kifelé, hogy merre megyünk. Hát meg is ismertem az utat, hogy D. felé megyünk. Ha csak egyet mozdultam is, a zsidó mindjárt fölemelte a ponyvát s a nagy késsel fenyegetett.

— Hej csak ott lettem volna! — mordult fel Balázs ur, — ugy vágtam volna össze azt a zsidót, hogy koltbásza sem lett volna jó. Hej, hogy nem is tud az ember olyankor ott lenni!...

— Nem hiába hallottam, hogy keresztény gyermek vérelet kereszteknek a zsidók, — jegyzé meg a mezőbíró — még édes anyám beszélte, hogy....

— Ugyan, mezőbíró uram, — szól közbe a pap, — micsoda beszéd már ez? hogy bihet már okos ember ilyen haszontalan mende-mondákat? Még ezer szerencse, hogy valami idegen nem hallja.

— De Krisztus az apám, már akármik mit beszél, csak nem mozog a levél, ha a szél nem fújja!

— Ugyan az isten áldja meg komám uramekat, hallgassanak már, hiszen így íteletnapig sem megyünk végére! — szól csitítólág a doktor, mire aztán a kis lány nagy nehezen ismét szóhoz jut.

— Hát azután osztán, kérem szívesen, egyszer csak beértünk a városba, de már tán éjfél is volt, mert senki sem járt az utcán. A zsidó megállott egy ház előtt, aztán zörgetett, aztán a zsidó asszony kinyitotta a kaput. De egy ablaka sem volt a háznak az utca felől. A zsidó aztán levett a szekérről, bevitt a házba. Hát ott volt már 12 kis lány, aztán mind tohat fosztottak.

— Hát azután osztán, kérem szívesen, egyszer csak beértünk a városba, de már tán éjfél is volt, mert senki sem járt az utcán. A zsidó megállott egy ház előtt, aztán zörgetett, aztán a zsidó asszony kinyitotta a kaput. De egy ablaka sem volt a háznak az utca felől. A zsidó aztán levett a szekérről, bevitt a házba. Hát ott volt már 12 kis lány, aztán mind tohat fosztottak.

— Hát azután osztán, kérem szívesen, egyszer csak beértünk a városba, de már tán éjfél is volt, mert senki sem járt az utcán. A zsidó megállott egy ház előtt, aztán zörgetett, aztán a zsidó asszony kinyitotta a kaput. De egy ablaka sem volt a háznak az utca felől. A zsidó aztán levett a szekérről, bevitt a házba. Hát ott volt már 12 kis lány, aztán mind tohat fosztottak.

Ezután engem is oda ültetett közéjük, aztán nekem is tollat kellett fosztani. Azután mindig azt fosztottunk, aztán ha nem sebesen dolgoztunk, megszurkálta a zsidó az ujjunkat tüvel.

— Mutasd kis lányom, — szól közbe a doktor, — hadd látom, hol szurkálták meg az ujjod? Ni, hiszen nem látszik ezen semmi!

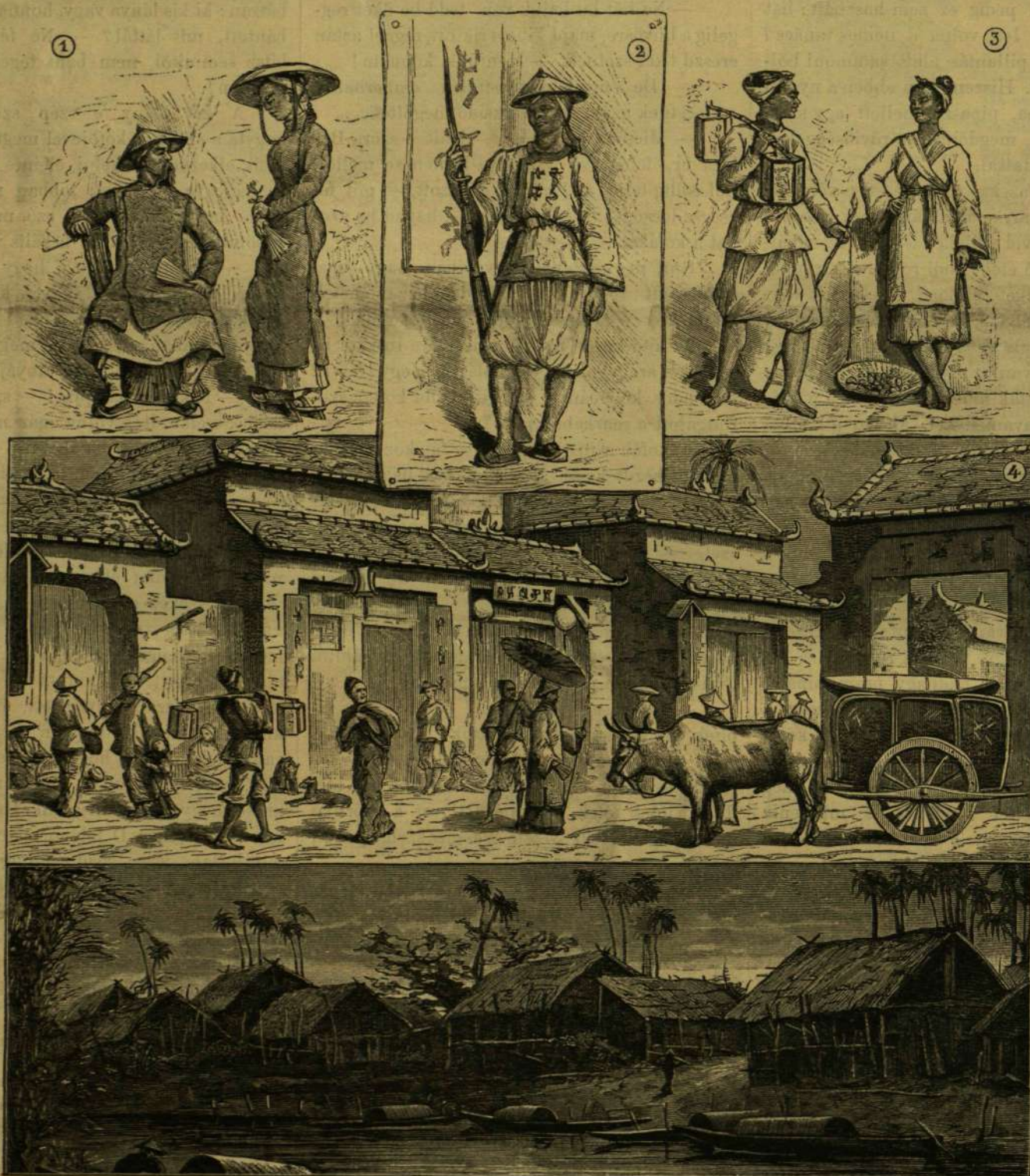
— Engedelmet kérek, engem nem szurkáltak meg, mert én nagyon félttem, aztán nagyon sebesen dolgoztam.

— Igazsága van, — szól Balázs ur békétlenkedve, — mihelyt doktor, már a kutágon is eret vágna. De ha minden lépten-nyomon jár a szája,

kásaikban még jobban közelednek a mennyei birodalom lakosaihoz, mint Anam többi részeinek népessége. Ez azonban Tonkingnak inkább partvidéki lakóira vonatkozik, kiknek vérében sok khinai is lehet. Az ország bensejében, a hegyek közt lakó, kétségkívül műveletlenebb emberek egészen más törzshöz tartoznak; magassabb termetűek, arczuk fehérebb s erkölcsük tisztábbak. Sok nomád is van közöttük, de a többiek is meglehetősen hátra vannak a földművelésben, a rizsen kívül alig ismernek valamit, s ha a talaj kimerül, vagy más okok miatt telepükön megélni nehézségekkel jár, új telek-helyet égetnek ki az erdőben. Nyelvök az anamitól nem sokban különbözik, azonban a kiejtés oly sajátos, hogy gyakran érthetetlen.

A férfiak az európai ember előtt mind gyengének látszanak, kis termetűek, előálló pofacsontjukkal, tompa orrukkal, a sötétbarna arccszínnel, gyenge szakállal s bajuszszővesszel első pillanatra nem épen kellemesek. De csakhamar azt tapasztaljuk, hogy sokkal erősebbek, mint a minőknek látszanak s kis termetükhöz igen jól illik az élénk és eléggé kellemes testtartás és fürgé járás. Sánta, pupos, siketnéma alig akad közöttük, vakok már gyakrabban s különösen sok közöttük a fekélyes.

Tonkingban a hivatalnoki kart kivéve valószínűségi társadalmi osztályok nincsenek. A papok és katonák sem különböznek annyira más osztálybeli emberektől, mint az európai országokban. A nők öltözetje a férfiakéhoz sokban

1. Gazdag tonkingi. — 2. Katona. — 3. Férfi és nő a köznépbel. — 4. Utcza Hanoiában, Tonking fővárosában. — 5. Anami falu.

TONKINGI KÉPEK.

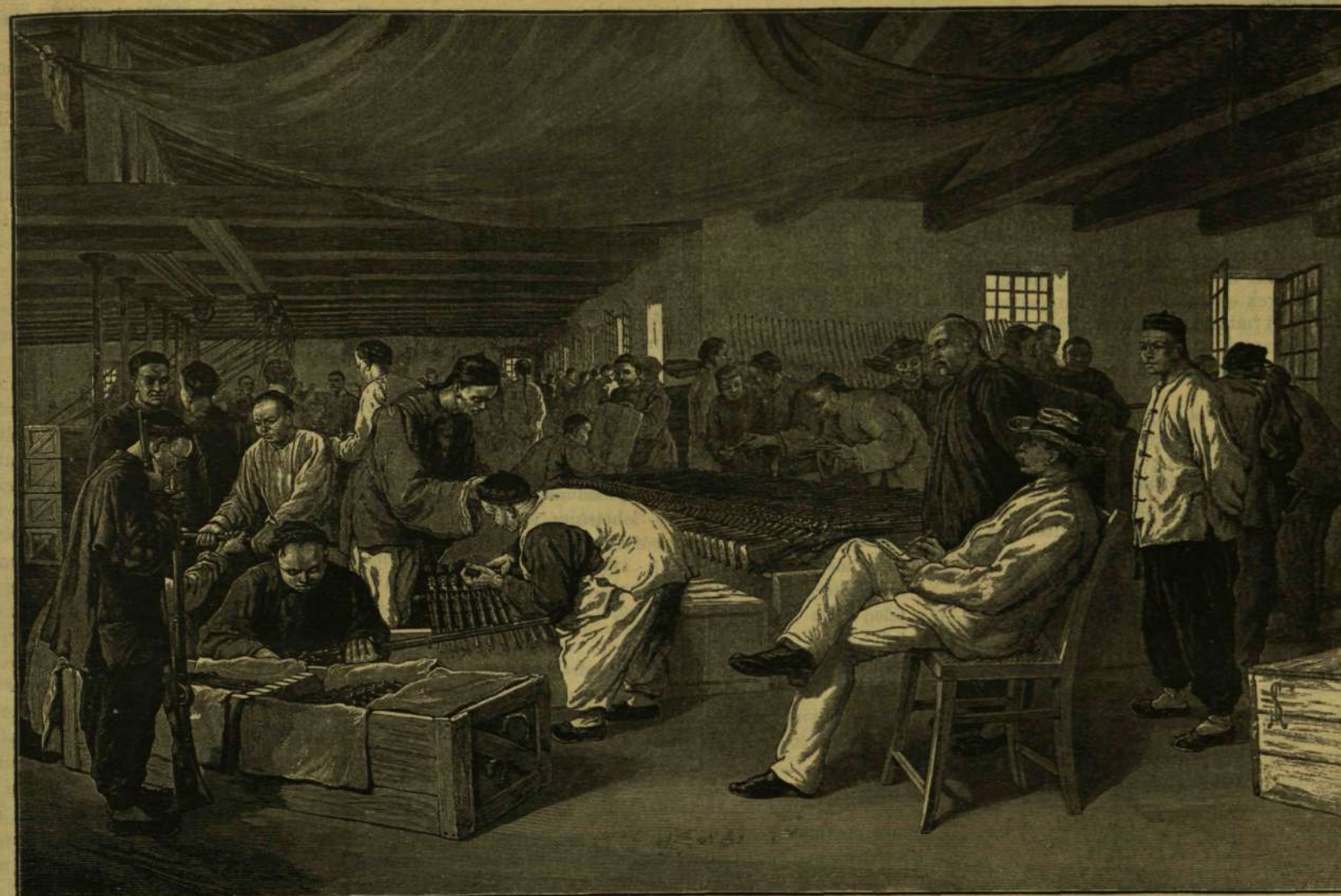
soha se megyünk semmire, azután a zsidónak üthetjük bottal a nyomát. Csak borbélyt ne teremtetett volna az isten a világra! (Folyt. köv.)

TONKINGBÓL.

Ismét bemutatunk néhány képet Tonkingból, mely a legújabb keletásiai bonyodalmak Eris almája lett. Az anami császárság ez északi tartományra minden viszonyaihoz közel rokon az anyaországgal, úgy hogy a teljesen idegen nyugati ember csak jó későn veszi észre a különbségeket, azon egy dolgot kivéve, mit természetesen tart, hogy tudniillik e Khina határszélén lakó emberek öltözetében, lakásaikban és szo-

A sik földön lakó anamiak, kikről most szólni akarunk s kiknek Tonkingból vett egy pár példányát képen is bemutatjuk, sokkal műveltebb emberek e hegylakóknál; bizonyos tekintetben művelt vagy legalább haladásra alkalmas népnek lehet mondanunk. Szelidek, tanulékonyak, a bajokat könnyen eltűrnek s finom munkákban ügyesek: de másrészt ravaszok, hazugok, s mindenek felett igen könnyelműek. A nők általában szebbek, mint a férfiak; testök kerekded, míg a férfiaké csaknem négy-szögű. A nők további előnye a finom bőr, csinos fekete szemek, erőteljes szemöldök alatt, igen szép fehér fogak, melyeket különben elég esztelenül festeni szoktak, vagy melyek a betel-rágástól az ajkakkal együtt pirosakká lesznek.

hasznosít s mivel egészen szabadon járnak és mindenféle üzlettel foglalkoznak, a keleten oly feltűnő különbséget nő és férfi között itt nem találhatjuk fel. Valóságos különbség, mint rajzaikon is látható, a gazdagok és szegények, továbbá a városi és falusi lakók között van, de e különbség természetesen nem merev s átmenetekben gazdag. Valódi szegény a természet által oly gazdagon megáldott országban csak azért van, mivel az ország szerfölött népes és ipara épen semmi sem levén, egyedül a földművelésre kell támaszkodni, mely ugyan csaknem fáradság nélkül nyújt elegendő táplálékot, de szárazság, áradások és rovarok gyakran pusztítják. Ily rossz termés idejében a koldusok száma légió, de ha a termés csak közepeszerű, már teljesen

A FRANCZIA-KHINAI HÁBORU ELŐKÉSZÜLETEI: KHINAI FEGYVEREK VIZSGÁLÁSA ÉS CSOMAGOLÁSA A SHANGHAI-I FEGYVERGYÁRBAN.

AZ ÁRVÁK. — BRUCK LAJOS FESTMÉNYE UTÁN.

eltűnnek a koldusok, mert itt a földműves, ha ugyan a mandarinja nem valami nagy gazember, a mi gyakran megis, jóformán pénz nélkül is megél.

Tonking városai a falvaktól nagyrészt abban különböznek, hogy meg vannak erősítve. Ez erősítések azonban nem mindig bástyák, árkokkal és felvonó hidakkal, sőt ellenkezőleg ez a ritkaságok közé tartozik s rendes körülmények között deszka, vagy éppen bambuszpad kerítés is elegendő, a város rangot valamely telepnek megadja. A házak mindenütt kínai modorban épültek, de a városiak erősebben és jobban; faluhelyen rendkívül gyakran láthatunk czölöpökre rakott s szalmával fedett kunyhót, melynek falai is nádból vannak; néha a szegény emberek egyszerű csónakban (sampu) laknak, melyet hatalmas fatörzsekből maguk vágnak ki. Városokban sem példátlan különben a szokás, sőt a szalma-fedeles házak még igen gyakoriak.

A közös öltözet bugyogó és hosszú fekete kabát. A nők hajukat csomóba fonják s ezüst hajtűvel keresztülzúrt görögös csombókat hagynak fejük tetején. A férfiak turbánt viselnek, de ezenfelül lámpaernyőhöz hasonló s a szegényeknek egyszerűen nádból készített kalapot. A katonák öltözete a többiétől nagyon különbözik nem mondható.

A hadi előkészületekről lapunkban már többször emlékeztünk meg. Itt csak azt ismétljük, hogy bár Anamnak papíron mintegy 200,000 katonája van, tényleg maga sem bízik az erejében s az alig pár ezer főre menő francia katonaság ellen a roppant Kínát igyekszik segítségül megnyerni. Egyik képünk a kínai hadsereg legnevezetesebb kikötőjében Shanghaiban, e czélból tett előkészületeket ábrázolja.

AZ ÁRVÁK.

Bruck Lajos festménye.

Újabb festőink, kivált pedig a Munkácsy iskolájához tartozók között többen vannak már, a kik, ha el nem érték is genialis mesterüket, mégis föl vitték odáig, hogy a magyar képi művészetben számot tessenek, sőt akadnak közöttük olyanok is, kiknek a külföldi figyelmét és elismerését is sikerült kivívniuk.

Kiváló helyet foglal el ezek között Bruck Lajos, kinek nem egy szép képével volt már alkalma találkozhatni a «Vasárnapi Ujság» olvasóinak.

Ezuttal is bemutatunk egyet az ő esetétől, és pedig azt, mely a legvalószínűbb művészek alkotásainak találkozó helyén, a párisi Salon kiállításán már pár évvel ezelőtt nem közönséges feltűnést keltett, s mely őt ama művészek díszes sorába avatá, kiket már nagyobb méretek szerint szokás megítélni.

Egyszerű s mégis sokat mondó kép az, melyet ez uttal bemutatunk. Három szegény, lerongyolott, kiéhezett árva lép az idegen hajlék szobájába: egy leányka, ki egyik testvérét karjain viszi, míg a másik ruhájába kapaszkodva vezeti. Habozva, félénken lépnek a szobába, hol egy szintén szegény sorsú család lakik. Mindenkinek a belépőkre tekint. Az öreg anyóka föláll botjára támaszkodva, részvételt kérdezősködik a legnagyobbikról. A fiatalabb asszony szánalommal tekint rájuk s arcán meglátszik a megdöbbenés: talán saját gyermekei jutnak eszébe, kik, jaj, ha hasonló sorsra jutnának. A nagyobbik leányka már kenyeret után nyúlt a szegény kis földönfutók számára, míg a kisebbik, félig mogorván, félig oda nézve majszolja kenyérét. Csak a fiú nem háborgatja magát s elmerülve írja feladatát.

A francia kényes kritika is elismeréssel nyilatkozott a festményről, melynek mind koncepczióját, mind kivitelét dicsérlettel említtette meg. A kép sötét színeiben van tartva, megfelelőleg a jelenet hangulatának.

APRÓSÁGOK.

A krimi hadjárat vége. Szebasztopol bevétel után Sándor császár hadi tanácsot hívott össze Pétervározt; jelen voltak: Dolgoruki herceg hadügyminiszter, Konstantin nagyszerű tengerészeti miniszter, Brók pénzügyminiszter, gróf Bludov, Voronov herceg és Lapuine belügyminiszter. A császár legelőbb a hadügyminisztert hívta fel, tegyen jelentést a hadsereg állapotáról; a miniszter azt mondta: a segédforrások ki vannak merülve, több utonezet szedni csaknem lehetetlen, ő maga részéről nem látja módját a háború tovább folytatásának. Ekkor a császár testvérehez fordult, a ki gróf Bludovval az ellenségeskedés minden áron tovább folytatása mellett volt, s azt kérdezte: milyen állapotban van a hajóhad? A nagyszerű azt felelte: «Felség, van egy hajóhadunk a Balti- és egy másik a Fekete-tengeren.» A császár helyeslőleg intett, de hozzá tette: «Ugy van, de azok a hajóhadak soha sem hagyták el kikötőinket. Ellent tudnának-e állani a francia és angol hajóhadnak?» A nagyszerű sohajtott, lesütötte szemét, de nem felelt. Ezután a császár a pénzügyminiszterhez fordult s azt kérdezte, hát ő minő jelentést tehet? A miniszter így szólt: «Felség, éppen most kötöttem egy nagyon hátrányos kölcsönt, a melynek feltételeit Hamburgban írták előnkbe; újabbat kötni lehetlenségnek tartom.» Ekkor a császár a tanácsoshoz s szavakat intézte: «Uraim, az imént hallottakból az látszik, hogy nekünk sem hadseregünk, sem hajóhadunk, sem pénzünk nincs, hogy volna hát lehetséges a háború tovább folytatása?» Erre gróf Bludov előlépett s mély megindulással így szólt: «Felség, a most hallott előterjesztésekből világos, hogy felséged kénytelen békét kötni; de ugyanakkor egyszerűen el kell bocsátani hivatásunkra képtelen minisztereit, a kik sem felséged atyját, sem felségedet nem tudták kellőleg szolgálni; bocsássa el valamennyit.» E kitörés rendkívül zavarba hozta a tanács többi tagjait, de — a békét rögtön alá írták.

Jól elhelyezett tartalék. Mikor az oroszok az inkermanni fensíkon megtámadták az angolokat, a fensík mögötti völgyben hatalmas tüzéséreg állítottak fel — a miről azonban az angoloknak semmi tudomásuk sem volt — oly czélból, hogy majd az ütközet derekán hozzák elő, mint tartalékot. Miután a fensíkon már három egész óráig dühöngött az ütközet, az orosz főhadiszállásról egy hadsegédet küldtek az ágyuk után, de mire a hadsegéd a völgybe érkezett, egyetlen ágyút sem lehetett kimozdítani helyéből. Az angol lövegek, gránátok a fensíkon keresztül oly sűrűn hullottak a szerencsétlen tüzéségre, hogy abból alig maradt életben egy-egy ember vagy ló.

Bátorság. Baker pasa szereti elbeszélni a bátorság e következő példáját: Nagy visszavonulása alkalmával, a melyet az élő legnagyobb katonák «mester mű»-nek nyilvánítottak, szükségessé lett egy bolgár nagy falu fölgyújtása. E munka végrehajtására Baker egy századot küldött. Az idő telt, de a fiút még sem emelkedett. Elküldött egymás után négy nyaragonezt, hogy tudják meg a késedelem okát, azonban egyik sem tért vissza. Ekkor a tábornok segédjéhez fordult: «Menjen ön Alix, — mondá, — s nézze meg, mit művelnek azok a bolondok. Alix vágatva elrohant, mögötte egy cserkesz. Nem jött vissza, de a fiút vékony gyűrűben kezdett fel szállni. Minden perc drága volt. Baker egy más századot küldött egy más angol tiszttel. A két nyaragonezt a falu végén halva találták, de a katonaságnak semmi nyoma; a falu azonban, tele izmos bolgársággal, ugy zúgott, mint egy méh-kas rajzás előtt. A század előre nyomult. A falu közepén egy téren állott a cserkesz, két lovat tartott, Alix pedig a felbőszült tömeg között egyedül szaladgált kunyhóról kunyhóra, gyufával gyújtogatta a szalmás fedeleket. Így aztán a falu elégett és a visszavonuló törökök megnyerték azt az időhaladékat, a mely megmentette őket, — s talán Sztambul is és megmentette Európát egy nagy háborútól.

Föltett kalap. A spanyol grand uralkodója előtt föltett kalappal állhat bizonyos ideig, melynek tartama az illető rangfokozata szerint szorosan meg van határozva. De Courcy János, az ulsteri győző, ugyanezt az előjogot nyerte János angol királytól, a miért elretentette volt azokat a lovagokat, kiket Fülöp francia király azért küldött volt, hogy János királyt számádsra vonják az Arthur meggyilkoltatásáért. De Courcy, hogy megmutassa erejét, sisakját egy czölöpre helyezte és kardjával ketté hasította, a kard ezen felül a czölöpre annyira beleszorult, hogy gazdáján kívül senki sem tudta kirántani. E hatalmas bajnok ivadéka éltek is ezzel az előjoggal: kalapjukat a király jelenlétében egy perczig fejükön tartották; azonban harmadik György egyik estélyén lord Kinsale-nak kedve kerekedett oly hosszasan föltett kalappal lenni, hogy ez az illetlen hűtőgés az öreg királynak is feltűnt. «Annak az uraságnak», — mondá a király, — «van joga le nem venni fővegét előttem, de még János király sem adhattott neki jogot arra, hogy fedett fővel legyen a hölgyek előtt».

Fehér kalap. A new-yorki tőzsdén a nyár elmúltával senkinek sem szabad fehér kalappal megjeleni. Hogy ennek a szabálynak miként szereznek érvényt, kitűnik egy new-yorki lap következő tudósításából: «A múlt kedden «fehér kalap-nap» volt a tőzsdén. A hét elején ünneppélyesen hírül adták, hogy délen mindennemű nyári kalap betiltatik, de néhány tag meg talált feledkezni e figyelmeztetésről, vagy tán számba sem vette, meg is adta ám az árát. Heath Vilmos volt az első áldozat. Délután egy óra tájt gondolatokba merülve, hüvelykeit mellénye ujjaiába dugva lépett be a tőzsdére. Magas tejeű fehér kalapja egy pillanat alatt a légben karkázott s mihielyt a földre ért, husz ember ugrott rája. Ez a mulatság egész délutánt tartott. Mihielyt valaki az akolbolított főveggel lépett be, láрма támadt s mielőtt a megrémült tulajdonos tehetett volna valamit öltözéke e részletének megmentésére, kalapja már össze volt tiporva. E délután folyamán a tőzsdé látogatóinak harmadrésze fedetlen fővel maradt s a gázcsillárokat több tucattal fehér kalap diszítette; este felé a szomszédos kalap-árnsoknak pedig jó vásárunk és így aranyos okuk volt megszaltani a fehér kalap napjának intézményét.»

II. Károly és Fox. Fox György, a quaker, II. Károly angol király előtt egy kihallgatás alkalmával nem vette le széles peremű kalapját, erre az érczes uralkodó lekapta saját fővegét, mire Fox így szólt: «Tedd föl a kalapod, Károly barátom.» «Nem ugy, György barátom, — felel a király, — ebben a teremben egyszerre csak egy ember szokott fedett fővel lenni.»

A persa sah újévi kedve. A persa sah újév napján mindig megjelenik palotája erkélyén alattvalói előtt, a kik öltözködés megismerik, hogy minő kedélyben van uralkodójuk; ha zöld színebe öltözik, az a gyöngédség és jóakarát jele, ellenben mikor skarlát-pirosban jelenik meg, bizonyosak lehetnek benne, hogy valamely kegyetlenségben tör a fejét. Egy újév napján Shiel ezredes az angol, és Dolgoruki az orosz követ a palota előtti térré indult, velők akart volna menni az angol követ neje is, de férje — nem tudva mi történhet — lebeszélte róla; ugyan jól is járt, mert a két követ a palota erkélye elé érkezve, nagy rémulással látá a sáht skarlát-pirosban megjelenni, egy adott jelre előharczoltak ötven foglyot összekötött kézzel-lábbal és egy percz alatt ötven fő gurult le és — a sah szobáiba vonult.

Jelbeszéd zsebkendővel. Az amerikai hölgyek nagy tökélyre vitték a zsebkendővel való jelbeszédet. A mutató ujra facsart zsebkendő azt jelenti, hogy megtalálta sorsát; a gyűrűs ujra az imádónak nincs reménye; a lejtett zsebkendő felhívás barátságos viszonyba lépésre. Ajkait törölgetve azt tudatja: «ohajtannék önrel megismerkedni;» arcát dörzsölve: «szeretem önt,» homlokát simogatva: «szemmel tartanak;» szemét törölgetve: «sajnálom;» s ha rajtuk nyugtatja: «Ön kegyetlen.» Ha a zsebkendőt két kézzel tekerik, közönyt jeleznek; ha a balkézre, magukra akarnak maradni; ha a jobbra: vonzalmainnak más a tárgya. Zsebkendővel valakinek a vállára legyinteni, annyit mint föl hívni: «kövess engem;» áttelens csucsait megfogni: «várj meg.» Ha zsebkendőnkét bal arcunkra nyomunk «nem;» et; jobb arcunkra ellenben «igen» jelent. Zsebre dugni, annyit mint hallgatag «isten veled.»

JOLÁN.

ANGOL REGÉNY.

Irta BLACK WILLIAM.

ELSŐ FEJEZET.

Apa és leánya.

késő áprilisi este, az albarwale szálló egyik első emeleti magán-szobájában, karszékebe hátra dőlve ült Winterbourne ur, a slagpool-i választó kerület képviselője az angol alsóházban, s egy esti lapból éppen róla szóló vezércikket olvasott. Ötven év körüli férfi lehetett, vörhenyes arcczal, ezüstfehér hajjal, de finom s élénk vonásokkal. Arca mutatatta, hogy idő előtt öszült meg s szél és vihar barnította vonásait, melyek élesek, de nem kellemetlenek voltak. Első tekintetére parrancsoló, sőt támadó természetű embernek látszott, de e benyomás enyhült, ha merengő s ideges kifejezésű szemébe tekintettünk. Ha az utcán járt, ritkán vette észre azokat, a kikkel találkozott, mintha a közüggyekkel elfoglalva, vagy a féligismerős arcoktól félve, senkire sem akart volna ráismerni. Ha egyedül ült szobájában, a legcsekélyebb zaj is összerendeztetette.

A rőt képi, fehér hajú férfi, önmagáról olvasott az esti lapban s bizonyára nem igen hízog dolgokat; élesen bíralták pártállását a parlamentben, egyéniségét, szónoki modorát, kifogásolták szereplési vágyát, gyakori felszólalását s csodálkoztak, hogy Slagpoolt hogy küldhet ilyen embert a házba, ha csak azért nem teszi, hogy minél többet emlegessék, habár nem a legjobb oldalról is.

Lehet, hogy ilyen vagyok, — mondá magában, — a saját a nyilvános élet és emberek tükre. Szeretném tudni, ily színben tűnöm-e föl Jolánnak is. Közelgő lépteket hallott s hirtelen ledobta a hirlapot, lefelé fordított első lapjával. A következő perczben kinyitott az ajtó s félhája egy eleven kép rájárává lón.

Az ajtófél rájárában megjelenő eleven kép egy szokatlanul magas s meglepően szép tizenéves leány volt, a ki habozva, félénken, de mosolygva is állt meg a küszöbön, széles karimájú fehér Rembrandt-kalapot tartva kezében.

— Nézd papa, — mondá, — ilyent akartál? Az apa mosolygva, gyönyörködve nézett a gyönyörű leányra.

— Jere a tükrökhöz, — mondá, — s tedd föl, hadd lássalak.

A lány a kandalló elé lépett, mely fölött az ódivatu tükrök függött s föltette a Rembrandt-kalapot arany-vörös hajára. Egész ruházata összeillő volt. Világos cream-fehér szövétű ruhája könnyedén simul hajlékony, bár erőteljes természetű, szűk ujjai fekete bársony karmanthyuban végződtek s a fehér kalapról is széles fekete bársony szalag függött alá. Ékszer nem volt rajta, csak nyakán vastag ezüst lánc s derekán a sima ezüst öv, minden tetsző és czífrázat nélkül. De a ki e leányt a tükről előtt állva látta volna, hamar elfeledte volna ruházatára figyelni; annyi báj s kedvesség volt arcán, alakján, egész valóján. Világos, tiszta homloka, aranyszín haja, rendkívül finom metszetű ajkai, arcának rózsaszín, melyen azonban a sűrű szeplők mutatták, hogy naptól és szélől nem igen őrzi arca bőreit; nagy, félénk, de csakhamar neki bátorodó szeméinek szellemes tekintete, melyekből kedély és akarat sugárzott ki: mindez oly üde, romlatlan s megvesztegetlen volt, hogy az idegent is egyszerre lebilincselte s megnyerte volna. Látszott, hogy még soha sem volt bánata, nem voltak küzdelmei. Valóban eddigi élete rózsák s lilomok, a rétek és erdők illata közt s szabad legében folytak le. Életének

egyetlen kellemetlensége: a nevelő intézetben töltött évek szobába zárt telei voltak; mióta a «Hideg kastély»-ból, — a hogy ő az intézetet nevezte, — kikerült, az egész világ oly derült és mosolygó volt előtte. Apja ott is gyakran meglátogatta; mindig maga vitte oda s ment érte; a szünetekben nagyobb utakat tettek; azóta is mindig apjával volt. Nem érezte hiányát semminek, — még azt sem, hogy nem volt anyja. Anyját egészen kis korában veszítette el, nem is emlékezett reá.

Winterbourne Jolán igen előkelő modoru leány volt. Jó nevelést kapott. Apjával s nagyon bizalmas körben eleven, szellemes csevegő tudott lenni. Idegenekkel szemben, kivált uton — mert sokat utaztak — tartózkodó, kimért, igazi angol hölgy. Hideg, sőt szigorú s tudott lenni s sok fiatal ember, a ki közelíteni szeretett volna hozzá, de nem mert, kevélynek tartotta.

— Nos, ilyent akartál? — kérde, fején a kalappal, apja felé fordulva.

— Igen, ilyen formát; gondolom, jól áll neked. De lásd, Jolán, — mindez nagyon csinos — hanem mégis, itt Londonban, a parkban kocsikázni — nem nagyon feltűnő?

A leány szeméi bámulattól nagyra nyíltak; mig apja tekintete idegesen fordult el tőle.

— De papa, igazán nem értelek. Ha falun, vagy uton vagyunk, — a bécsi Praterben, vagy az Arno partján, vagy itthon is Otland-parkban, — semmi szín nem elég élénk neked, nem tudok elég feltűnő venni magamra. S itt Londonban, a hol alig tesztek egy-két látogatást, mindjárt — igazán nem értelek.

S azzal akaratosan a kerevetre dobta a kalapot. De mindjárt megbánta s hízog hangon folytatta: — Ej, mit vitázunk a ruha színe fölött. Ha neked nem tetszik Londonban, majd jó lesz másutt. Jer, ül le: csak nem akarsz még a házba menni? Nem akarsz valamit olvasni nekem?

— Ma nem olvasok. — felelt Winterbourne ur, — mert csakugyan a házba kell mennem. Mindazáltal leült karszékebe, mig leánya a kandalló előtti széken foglalt helyet előtte, ugy hogy aranyfürtjei apja térdét érintették.

Hát nem olvassunk, — mondá, — nem bánom. De miért akarsz a házba menni ma? Reggel azt mondtad, hogy ott csak ostobaságokat beszélnek.

— El kell mennem, nehogy küldőim meg-sokallják távolléteimet s azt mondják, hogy mindig utazom. S miért utazom annyit? hogy egy kis iskolás leánykának mutogassam a keptárat és muzeumokat! Küldőim ezt végre is megsokallják.

— Tudod-e papa, hogy én annak nagyon örülnek!

— S ugyan miért?

— Mert akkor betelnek életem legfőbb vágya, egyetlen becsvágym.

— S ugyan mi volna az?

— Hogy nélkülözhetetlen legyek neked!

Hát nem vagy az, te halálán?

— Hallgass rám, papa. Az csakugyan nem helyes, hogy te mindig a világot járod, hogy engem szórakoztass, nekem képtárat, muzeumokat, távoli országokat és városokat mutogass. Neked Londonban kell lenned s én itt akarok neked nélkülözhetetlen lenni. Egy szóval: te képviselő vagy s én titkárod akarok lenni.

— Nem, Jolán, — szolt apja izgatottan elfordítva tőle tekintetét, — London nem neked való. Arra gondolni sem lehet.

— De papa, hol láttál olyan képviselőt, a kinek titkára ne legyen? Minek irod te magad a leveleidet, holott én is itt vagyok? Meglásd, mily hamar betanulok a politikába s mindenféle ügyekbe. Szeretek ám én tanulni. Mig a «Hideg kastély»-ban voltam, olaszra fordítottam a te beszédeidet, csupa gyakorlati s azt még azt sem engedted meg soha, hogy meghallgassalak a parlamentben. Más képviselők nejei, leányai, mindig ott vannak a karzaton; együtt vacsorálnak apokkal a csarnokban; s te engem oda sem eresztet! Szept ez tőled? — Ugy van, titkárod leszek. Meglásd, milyen leveleket írok küldőidnek, kik egy vagy más dologban hozzád fordulnak. El lesznek ragadtatva s azt mondják: ilyen képviselő kell nekünk. Slagpool soha sem is küld más; — én pedig nélkülözhetetlen leszek neked!

— Nélkülözhetetlen vagy, Jolánom. Csak te vagy életem. Mit bánok én minden egyebet!

— De hiszen neked az ország dolgát kell igazitanod. Itt te nélkülözhetetlen vagy.

— Ugy látszik mások nem ugy gondolkodnak. Nézd csak! — S a ledobott hirlap után nyúlt.

Mindjárt megbánta, de már későn. Jolán mohón vette kezébe a lapot s elpirult a mint olvasni kezdte. Majd elcsápat, de elfojtotta indulatát. Hidegen letette s csak annyit mondott: — Szegény ember! talán kenyérkeresetből kell írnia, ki tudja? Ne is beszéljünk róla. Papa, játszak valamit? — S a zongora fele indult.

— Nem gyermekem; mennem kell az ülésbe.

— Csakugyan? S már?

— Az ország dolgai —

— Mit nekem az ország dolgai?

— S mégis képviselő-titkár akarsz lenni?

Gyermekek, isten veled, megyek.

— Nem, mig azt nem mondd, hogy szeretsz.

— Szeretlek.

— Hogy megbocsátsz.

— Megbocsátok.

— Csókolj meg. Igy. S megengeded, hogy kimenjek reggel virágokat vásárolni reggelidhez?

— Azt nem. Miért mennel magad? Küldd a pinczért.

— Tud is a pinczér olyan virágot venni, a milyent én akarok neked!

— De vidd magaddal a szobalányodat.

— Természetesen.

— Ugy nem bánom. S most jer, szobádba kísérlek.

Felkísérte a második emeletre; megnézte, rendben van-e kis ezüst lámpája. Aztán elbucszott, még egyszer megcsókolta, még egyszer jó éjt kívánt neki s visszatért szobájába, hogy kalapját s botját vegye. Arcán elégtelenség tükröződött.

— Szegény Jolán, — mondá magában. — Jobban el van itt zárva, mint falun. De majd ismét szabad lesz, Otland-parkban!

E pillanatban — már éppen távozni akart hazulról — erős csörrenés hallatszott ablakában. Az üveg nagy csörömpöléssel ezer darabban esett a padlóra s kődarab röpült a kandallóra. Egy perczre Winterbourne összeretent, s arcát halottas sápadtsággal futotta el. De összeszedte magát s a következő perczben, ajtaját bezárva maga után, gyors léptekkel sietett le a lépcsőn. Alatt a csarnokban a főpinczérrel találkozott, a ki képből kikelve állt ott.

— A — az a nő, sir, megint itt volt, hebegé.

Winterbourne nem is hallgatott rá; félrelökte s kifelé sietett. A lámpa-fénnyel a kapu előtt egy sötét alakot látott állani — egy magas, sápadt nő alakját, dult kifejezéssel lángoló, tévetegek szemében.

— Tudtam, hogy kihozom önt, — mondá gúnyosan vigyorogva.

— Mit kíván? — szolt Winterbourne ur elfojtott, remegő hangon. — Nem szégyelli magát? Jöjjön, mondja meg, mit akar.

— Tudja jól, mit akarok. Nem akarom, hogy tovább hazudozzon, hitessen. — Aztán szenvedélyes tűz villanva föl szemében, mint egy magához intézte szavait, folytatta: Mi vitt rá, hogy ablakokat törjek, tudja? Mert nem akarok több hazudozást. Azt akarom: teljesítesd ígéreteit, különben betöröm a képviselőház valamennyi ablakát, hadd tudja meg az egész világ. Ki az oka?

Dühe azon mértékben látszik csillapulni, a mint szavakba öntötte. Arca zavart, önkívületi kifejezést öltött.

— Én nem vagyok oka, — mondá, mintha bocsánatot kérne, a mint a férfi magával vonta az utca folytatban s elfojtott hangon szolt.

— Azt kívánja, teljesítesd ígéreteimet? s ily állapotban?

— Én nem tehetek róla, — hebegé a szerencsétlen s engedte magát vonatni Piccadilly felé, lecsüggesztett fővel.

— Tudom, — folytatta a férfi, — ki küldte önt; hiszen nem ok nélkül jött. Pénz kell, ugy-e?

— No igen, pénz, ha ad. Ők egyetlen barátaim, űk nem űznek el, nem űgadják el magukat. Ugy van, pénzt akarok vinni nekik. — S ezzel eszevesztett módon kezdett kacagni, szagabottna, diadalmasan.

Ezalatt a Piccadilly sarkához értek s mivel épen egy berkoci hajtott el lassan, üresen mellettek, Winterbourne megállította, kinyitotta ajtaját s beletuszkolta a nőt. Az nem szegült ellent, legkevésbé sem.

— Fogja, itt van pénz. A kocsiat is kifizetem.

Azzal megmondta a kocsinak, hova hajtsa, kifizette s az elvágtatott. Winterbourne ur egy percig tévólváza állt az utcán, aztán visszafordult szállása felé; rendeletet adott a főpinczérnek, hogy a betört ablakot kora reggel csináltassa meg, mielőtt lánya lejöne — a szobalánynak pedig mondja meg, hogy urnője számára csomagoljon minden szükségességet, mert másnap falura utaznak, de Jolánt ne háborgassa. Aztán ismét megfordult s lassu léptekkel a parlamentházba ment. Utközben gondolkodott. Gondolatai nem az előbbi izgalmas jeleneten — leányán állapodtak meg. Hisz Jolán volt minde. S e leány, kit mindennek fölött szerett, ki élete boldogságát képezte, kinek oldalától távozni, ki nélkül élni nem tudott, — e leány sorsa most fölmentülve nehezett lelkére.

— Ha férjhez menne! — sohajtá. — Oh csak férjhez adhatnám!

Ezzel a gondolat, mely minden tépelődésének refrinjévé vált, ért a parlamenthez. Az ülésterembe lépett, de csak egy barátját, Shortlands vasgyárost s szintén az északi vidék egyik választókerületének képviselőjét kihívja a teremből. A csarnokban képviselők s családjaik kisebb-nagyobb csoportokban társalognak, szivarozva, borozgatva, vacsorálva. Winterbourne és Shortlands egy félreeső szögletbe ültek le.

— Baj van ismét?

— Kérdé Shortlands.

— Van; de föl sem veszem. Hozzá vagyok már szokva.

— Mindig mondtam, hogy magad vagy az oka. Miért nem vész véget egy csapással mindennek?

— Késő már arról beszélni. Hagyjuk el. Jolánról akarok szólni.

— Valóban?

— El sem gondolhatod, mennyire aggodom sorsán. Szeretném, ha férjhez adhatnám.

— Az nem lesz nehéz; szép, bájos leány; s az apja, — mondják, — nagyon jól áll.

— Ne tréfálg. Nem addig van. Jolán nem közönséges leány; nem portéka, a mit adnak, vesznek, alkuval vagy alku nélkül. Képzeld: titkárom akar lenni. Nem is gondol a férjhez menetelre.

— Áhá! bolondság. Tudom én annak biztos módját. Ülted posta-gőzökre; tétess vele tengeri utat; biztos az ismeretség, a férjhez menetel.

— Te nem tudsz komolyan beszélni.

— Dehogyan nem; komolyan beszélek. Ha le akarod őt rázni a nyakadról, ez a legbiztosabb módja.

— De épen nem akarom lerázni a nyakadról; boldoggá akarom tenni. El akarom innen távolítani; Londontól el, messze, félreeső helyre. Ha nő, anya lesz, nem viseli többé nevemet, családi élete elfoglalja, nem vágyik vissza Londonba — ezt akarom.

— Ülted postahőjára, mondom.

— Ismered Grahamékat?

— Melik Grahamékat? Annyian vannak. Azt, a melyik Invernessben lakik; ezredes volt Indiában.

— Tudom. Szerencsés kópé. Koldus volt; kardján s vállrojtján kívül semmije. S a lord Lynn leányát vette nőül. Második házassága; derek, kedves asszony. Ismerem. Nos?

— Jolánom megismerkedett velök, falun. Nagyon megszerették, előkegyen bántak vele. Most egy tengeri utra készülnek, Gibráltár — Málta — Suez — Aden — mit én tudom, Keletre. Nagyon ránk estek, Jolánra s rám, hogy menjünk velök. Mit mondasz hozzá?

— Mondom: a postagőzös. Bizonyos ismeretség, bizonyos házasság.

— Szó sincs arról. Csak el akarom vinni leányomat Londonból, — minél előbb, minél messzebb.

— Igazad van. Vidd el.

Éjfél utott. Benéztek a házba. Ott a legunalmasabb szónok beszélt; mindenki ásitott. Helyekre ültek, elválva egymástól, a ház különböző oldalain. Winterbourne egy kék könyvet kapott kezébe, valami tengerészeti jelentést. Forgatta, olvasta volna is, de nem tudott bele harapni, gondolatai másfele kalandoztak. Szerencsére a nyomtatásban tiszta félélapok maradtak; s ő önkénytelenül szép, ékes betűket kezdett irni oda, — maga se tudta mit festgetett. A betűkből lassanként egy szó — egy név kerekedett: JOLÁN.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* Az állatvédelem Indiában az igazhitű brahminok részéről a legnagyobb pontossággal tartatik

JOLÁN. — A LEÁNY A SZÖNYEGEN FOGLALT HELYET ATYJA ELŐTT.

meg. Egy benaresi pap annyira ügyelt, hogy valamiképp kárt ne okozzon az állatokban, hogy sétája előtt egy szolgának seprével kellett a rovarokat lába elől elkergetni s midőn evett, ugyan e célból legezgetett maga előtt. Egy hitetlen angol csufoldásból mikroszkópot adott neki s egy cseppet ivóvizéből megnezetett vele. Midőn a brahmin az apró kis állatokat látta a vízben, a nagyító üveget haragosan földre dobta s megesküdött, hogy többé egy csepp vizet sem iszik. Esküjét szigorúan megtartotta s csakhamar meg is halt.

* Az egyiptomiakról dr. Daremberg nevű francia orvos azt állítja, hogy idegrendszerük fejletlen és bőrük keményebb, mint más embereké. A korbacütéseket alig érzik, sőt a metszések iránt is oly közönyösek, hogy arab orvosok, bár az ő eszközeik tökéletlenek, operációik alkalmával khloroformot vagy más kábító eszközt soha sem, vagy csak nagy ritkán használnak. A sebek kiegyesítése is igen gyakori náluk s fájdalomat itt is kevésbé érznek. Az európaiaknál oly gyakori idegesség az egyiptomiaknál nem található.

* Egyháztörténelmi muzeumot létesített Guimet Emil Lyonban. Gyűjteményének nagyobb részét maga szedte össze Ázsiában. A gyűjtemény mellett van gazdag egyháztörténelmi és hitbölcsészeti könyvtára, különböző európai és ázsiai nyelveken, bálvány-szobrok s más egyházzertartási tárgyak. A Guimet-muzeummal kapcsolatban van egy keleti iskola, melyben keleti születtű emberek tanítják saját hazájuk nyelvét, hittantát, továbbá a muzeum szak-szerű katalógján kívül egyháztörténelmi szemlét ad ki, de nem felekezeti szempontból, hanem bírálat nél-

kül, mivel ezélja a vallástörténelmi adatok összegyűjtése.

* A gondolkodó emberek eledelel már régóta ajánlják a babot és lencsét, melyek a szükséges foszfor-tartalmat előállítják. Ujjában gondos elemzések kiderítették, hogy még e főzésekkel is sokkal több foszfor van az almában s ezért a szellemileg megerőltető és ülésel összekapcsolódó életmódot folytató embereknek az almaevés nagyon ajánlható, annál inkább, mert a foszforon kívül még bizonyos savak vannak benne, melyek — ugyan csak ez új felfedezés szerint — sárgaságtól, álmatlanságtól és borbetegségtől is megvédnek.

* Trombitás a dongók között. Csaknem kétszáz évvel ezelőtt (1685) följegyezte már Goedart hollandi festő és természettudós, hogy a földi pószörök, e közönségesben dongók neve alatt ismert állatok fészékének tetején minden nap reggel egy trombitás jelenik meg s tartós zúgás által hívja fel a többieket munkára. Ujjab időben hasonló észleletet senki sem tehetett s Goedart érdekes adatát mesének tartották. Mőta azonban a földi pószörökkel közel rokon méheknek és hangyáknak, általában a társas együttlétben élő hártáropócióknál oly sok csodás, az emberi társadalomra emlékeztető jelenségeket észlelték, e tudósítást sem lehetett határozottan a lehetetlenségek közé sorolni. S csakugyan Hoffer Ede nevű gráci tanárnak sikerült a dongók trombitását feltalálnia. A Bombus argillaceus (homoki póször) fájából ugyanis egy három emeletet s mintegy százötven munkással telt fészekt rakott be külön szekrénybe s a dongók rögtön hozzákezdtek a munkához. A következő reggel fél négy óra tájban a tanár sajátos erős zummogást hallott a szekrényben s óvatosan fölemelve az üveg-fedőt eltakaró fadarabot, a fészék tetején egy «kis nőtényt» látott magára emelkedve s egész erejéből szárnyait lobogtatva. A trombitaszó közel háromnegyed óráig tartott s ez alatt a dongók kirepültek a rétre. Így ment ez tovább is több napon át, a kis trombitás sokszor addig zummogott, míg teljesen kimerülve lerogyott s csak néhány percnyi pihenés után mászatott a fészékbe. Hoffer több barátját is meghívta a hajnali hangverseny hallgatására s ezek közül egy később más dongó fájnál (Bombus lapidarius) hasonló kép talált trombitást. Hoffer kísérletkép a trombitást gyűjteménye számára elfogta s a következő nap reggelén négy óra után s percig minden csendes maradt s csak ekkor jött elő néhány dongó, megnvva a szokott jelre várakozni. De velök egyttal jött

egy másik kis nőtény is és azonnal trombitálni kezdett s e kötelességét a következő reggelén is folytatta. Goedart észlelete tehát igazolva van s ugy látszik minden nagyobb föld alatt fészkelő dongóknál feltalálható ez érdekes alak.

* Elégítetlen ház. Egy amerikai szilárd sziklatalajon tiszta vasházat épített. A ház külsőjét és belsejét egy festeti meg, hogy fának és kőnek lássék, de ez anyagból mi sem lesz benne, sőt a burtozat legnagyobb része is vasból lesz. Igaz, hogy e ház háromszor oly összegbe fog kerülni, mint a jelenleg divatos házak, de századokig fog tartani, s ezenkívül javításra és biztosításra mit sem fog kiadni. Lesz a háznak egy rendkívüli sajátága is: egy szoba erősen delejeztet vasból, úgy hogy annak burtorát maga a delejes vonzás fogja a szoba falához tapasztani.

* Pithom kiásatását az angol Exploration Society befejezte. Az egész munka 6580 forintba került. A város romjainak helyét mult évben Naville kiváló egyiptológ fedezte fel s az ásásokat bebizonyították, hogy csakugyan e helyen volt a bibliai város s itt mentek ki a zsidók Egyiptomból, ugyanez ásások bebizonyították, hogy a bibliában említett Pharao II. Ramses volt.

* Robinson nevű mulatságokat rendeznek most a párisi nők. Hasonló mulatságokat már Mária Antoinette adott a Trianonban vagy St-Cloudban. A vendégeknek egyszerű gyapru ruhában kellett megjelenni csinos napernyőknek és paraszt pinczér-nőknek öltözött szobalányok szolgáltak fel.

TISZA-ESZLÁR.

Ábrányi Lajos rajzaival.

Három képet vesznek mai számunkban olvasóink, melyek a világhírűvé vált pör legnevezetesebb mozzanataira vannak vonatkozással. E képek mindegyike eredeti rajzok után készült, melyeket Ábrányi Lajos a helyszínen vett föl.

Tisza-Eszlár község csinos és meglehetősen vagyonos, bár az árvíz által ujjában sokat szenved. Ujjában, mondjuk, mert a régebbi időben a Tisza kiöntése nem volt oly gyakori, s egészen más ágygyal bírt az Érmellék felé; mai ágyát csak akkor kapta, mikor Drugeth és társai Ecsed várának erősítése céljából, más irányba terelték folyását.

A terjedelmes falu három, sőt négy részre oszlik, u. m. O- és Uj-falu, Tótfalu, és a Zug, mely utóbbi azonban jelentéktelen s csak néhány házacskából áll. Nagyobb képjünk épen az Uj-faluból O-faluba vezető utat mutatja, melynek homokos, partos talaján szekerünk alig kocog meg. A lovak lábait tédig süti fel a laza televény s mindegyre makacsul állnak meg. Ez az út csak akkor járható, ha rossz idő van, a mi elég különös, de igaz. A szakadó zápor fölszikkasztja a buja homokot, de nem hatol át rajta s így kőkeményseget ad neki.

A kép közepén harántosan elnyúló vonal lankás lejtőt jelez. Tul rajta tágas rét terül el, melyet gyalogutak szelnek át. Mig messze a háttérben a tokaji hegy gyönyörű panorámája zöldellik, mintegy 3/4 órányira. Idébb a tiszai töltés végső gátja látható, jobbra az O-faluban fekvő ref. templom kised tornyától. Ez volt a szegény elveszett leánynak utolsó útja. Eddig

gondolata megfogant. Balra a zsinagógától Lengyelné háza emelkedik, kis léczes udvarkerttel, s mellette mindjárt a kovácsműhely nagy és tágas bejárata látható.

Menjünk át a másik oldalra. Itt egész csoport gazdasági épület és lakoház tárul elénk, mely a Wesselényi-Bethlen-féle instruktushoz tartozik. Jelenleg e birtokok bérelőjének, az eszlári pörben is nevezetes szerepet játszó Lichtmannak gazdasági udvarát képezi. Legelől ta-

A LADÁNYI FÜZES, ESZLÁR KÖZELÉBEN.

láljuk itt az istállót, mely előtt heverve látta Lichtmann kocsis a zsinagóga ablakából kitérő éjjeli világosságot; közepén a lakházat, s szelről a magasabb emelkedésű magtárt, stb. Különben az egész épületrészlet kis dombon fekszik s az átellenes zsinagógával szemben emelkedetebb állást foglal el.

Második képünk szín-

A ladányi füzeseknél új kanyarodást tesz a Tisza, Lök fele.

A vizen, a füzesek közt kompok és halászkunyhók rejtőznek a ritkás bokrok és cserjék közé. A füzetől jobbra, távolabb Tisza-Ladányt érnek, ha betekinthetnénk a meglehetősen magas és meredek parton. Nehány tutaj kikötte pihen az árnyékban; a parti magaslaton álló viskó fából készült halászkunyhó, mellette a parton kinyúló ágas emelvényen egy hordó, melyben a napi prédát, a halakat helyezik el eladásra.

Az innesső oldalon egy negyedóra járányira fekszik Tisza-Eszlár faluja, és pedig az úgynevezett O-falu eleje a Tisza partján. A képen látható eszlári part egy nagy kiterjedésű csupasz-gyepes rét, úgynevezett «ár-tér», ezen rét hosszában szintén a parttól egy negyedóra gyalog távolságban terül el Eszlár Uj-falu nevű része, a hol a zsinagóga is van, s a zsinagóga irányba egyenes vonalban fekszik a ladányi füzes.

Álljon itt még néhány adat Tisza-Eszlár községéről.

TISZA-ESZLÁR : Ó-FALU.

← irány Nagy-falu község felé. Ref. torony. Wesselényi-Bethlen-udvar.

A Tisza kanyarodásától jobbra a ladányi oldal.

Kovács-műhely. Lengyelné háza. A zsinagóga. Egy- Ó-Falu. A toronytól jobbra a gát, a gyalogut, melyen Eszter haladt. Tokaji hegy.

Lichtmann Mór udvara és gazdasági épületei a dombtetőn.

TISZA-ESZLÁR : UJ-FALU.

kísérhették a tanuk szemökkel, azontúl nyoma vesztett.

Balról az előtérben az a nagyobbik ház, virágos akácfák szomszédságában, az annyit emlegetett zsinagóga épülete. Ma rom és pusztulás mindenütt. Ablakain besüvít a szél, a széles küszöb ajtójától megfosztva mered a látogató elé. Még a zsidók is kerültek ezt a tájat; azóta a szemközti Lichtmann-féle tanyán rendeztek be magoknak imaházat s ott tartják összejöveteleiket.

A zsinagógától jobbra az a zsupfődeles házíók Scharf egyházi lakása. Az előtte elterülő rét látta gyermekai gondatlansággal játszódni Mórict, mielőtt lelkében az égrekiáltó vád

tén Tisza-Eszlárt tünteti elő, illetőleg annak O-Falu felől, a Tisza partján eső részét. A Tisza szöke hullámaiban gyönyörű fűz- és akácfasor nézegeti magát, mely árnyával övezi a református templom csinos, gombos tornyát s a Wesselényi-Bethlen-udvar kiemelkedő háztetőit. Lenn, a szakadékos parton lusta vízi malmok forognak egyhangú zakatolással. A Tiszának a kanyarodása után, alig 25 percnyi uttal, mely mindenütt fákkal szegélyezett partok között vezet el, érünk az állítólagos hullausztatás színhelyéhez, a ladányi füzeshez, melyet harmadik képjünk mutat be, s a hol Matej vallomása szerint egy zsidóasszony átadta volna a tutajosoknak az Eszter ruháit.

ről s annak történetéről, a mennyiben egy ily igénytelen falvacskának, mely szerepet eddig nem játszott, történetéről szó lehet. Tisza-Eszlár lakosainak száma kétezer s néhány száz, kik mindnyájan magyarok. (A zsidók a lakosságának egy tizedrészét teszik.) A község keletkezésének idejére semmi biztos adataink nincsenek, azonban ha csakugyan létezett «Eszlár» nevű magyar vezér, — mint ezt Jókai a magyar előidőkről szóló egyik művében állítja, — akkor föltehetjük, hogy Tisza-Eszlár csakhamar a honfoglalás után megszállott s Eszlár vezér székhelye lehetett. Még régebb eredetűnek s így a honfoglalás előtti időben már létezettnek kell tekintenünk Tisza-Eszlárt, ha

elfogadjuk «Debreczen város története» írójának, Szűcs Istvánnak okoskodását, ki más «ár» végzetű helyekkel együtt Eszlárt is szláv eredetűnek mondja.

A reformáció, mint mindenütt a tiszta magyar vidékeken, úgy Tisza-Eszláron is csakhamar tét foglalt, s adatokkal lehet igazolni, hogy 1621-ben már virágzó reform. anyaegyháza volt, még pedig abból, hogy az azon időbeli templom, mint *napyon elvult* említették s így valószínűleg előbb kath. templom volt, s akkor került a reform. egyház birtokába, midőn az egész község reformatussá lett. Római kath. egyház aztán nem is volt Tisza-Eszláron egész e század elejéig, mikor a Kállay-család egy valóságos érzsű tagja azt új életre hívta.

Alig van község az országban, mely a Tisza vize által annyi anyagi romlást szenvedett volna a közlekedési évtizedek alatt, mint Tisza-Eszlár. Az 1855. és 1876-iki — a szegedihez hasonló — árvízkatasztrófa borzadva fog visszagondolni még a késő nemzedék is. Az 1855-iki árvíz pusztítása után kezdett települni a község egyik emelkedettebb pontján az Új-falu, mely azóta is folytonosan gyarapodván, népesség tekintetében ma már csaknem egyenlő az anyaközséggel.

E gyakori árvizek, melyekhez hasonló kimentésekről azonban a régebbi idők tudomásunk nincsen, csak megerősítik ama föltevést, melynek czikkünk elején is hangot adtunk, hogy t. i. a Tiszának hajdan más medre volt, s nem Tokaj, hanem Rakamaz felé folyt s egyesült a Bodroggal. Ilyen elhagyott ágyai a Tiszának nem csekély számmal találhatók, így a többek közt Tisza-Eszlár és Nagy-falu határán is. Morotvának hívják, talán a «mortua» (kihalt) szó után.

A Tiszának ma már elterelt mellékfolyója a Szamos is, mely azelőtt a Sárrét felé folyt s ott nem egyszer okozott borzasztó pusztításokat. A Tisza mindig igen fontos hely volt az erdélyi fejedelmeknek az osztrák házzal szemben követett taktikájában, s ezért vidéken sok nevezetessé várt helyet találjuk. Valószínű, hogy Tisza-Eszlár is rendelkezett ily erődítések felett, legalább évekkel ezelőtt a Nagy-falu és Tisza-Eszlár közt elterülő Bónis-birtokon észlelhetők voltak még a vizmosás által feltüntetett ily nyomok, melyek azt hagyták sejtetni, hogy e falu egyik szögletét képezte ama várháromszögnek, melynek más két szögletét a tokaji vár, s a Szabolcs községében még ma is látható romok képezték.

V—r.

KARCZOLATOK NYIREGYHÁZARÓL.

Eredeti levél.

Nyiregyháza, július 11.

Megint néhány új «fő». Mert Nyiregyháza, tudvalevő, hogy csak «fők» léteznek; azon alól nem számít az ember; — vajjon gurult-e a terrorizmus legvéresebb napjaiban annyi fő a verpad alá, mint a mennyi itt mostanság a rajzó ónja alá kerül. És ennek dacára mekkora fejtelenség!.. Homo homini lupus. Mindenki gyanús és gyanúsítatik. Danton nem elég radikális Robespierrenak s Robespierre Maratnak. Az egyik szelíd gentry-antiszemita magát málnaszörpöz hasonlítja a másik, s ezt ismét mint filozofitát proskribálja a harmadik. Mindenki feszít egyet a huron, s minden nap kikoptat egy-egy embert a pártból. A másik pártot sincs különben. Akad olyan is, kit személték és antiszemiták egyaránt ütnek. Tehát az sem igaz már, hogy «inter duos litigantes»...

De hagyjuk ezt, s vizsgáljuk a legújabbban feltűnt *fejeket*, azon az oldalán, hol a szakértők foglalnak helyet. Az öreg Scheuthauer élénken emlékezett Munkácsy «Krisztus és Pilátus»-ban a nagyszakállú írástudóra. Róla már egész adomakör szármal. Legutóbbi vizsgáin nem is utasította rendre másképp ötlő-hatoló tanítványait, mint: «Ugyan menjen, ne trajtleroskodjék!» És ime itt is kathedrán képeli magát, és hosszú értekezéseket bocsát előre a nervus trigeminusról, Malpighi-sejtekről stb. s egy alkalommal pláne így folytatta félbeszakított beszédét: «Volt szerencsem multkor előadásaim rendben megmagyarázni», stb.

A tudós professzor ur különben meglehetősen cynikus módon viselkedik a törvényszékekkel szemben. Egy tanura, ki mint orvos növendék

Solymosi Eszter.
Ábrányi Lajos festménye után.

jelen volt a hullabonzolással, s ki teljes joggal figyelmeztette a tanár urat, hogy ő nem mint vádlott van beidéztve, sőt módon jegyezte meg, hogy «még azzá lehet». A zugás és fenyegető fölgrúlás, mely a közönség részéről e szavait fogadta, leírhatatlan. Mindenki fölakat lélekzettel várta a történeteket. Scheuthauer látólag elszáppadt, majd nevetéssel akarta elűnti

Laposi János,
eszlári református lelkész.

szavainak megfontolatlan élet s csak az elnöknek a helyzethez képest meglepően higgadt közbelépése gátolhatta meg a legféltlenebb szenvedély kitörését.

Scheuthauernek az a fölényes modor, melylyel beszél, — s ugyancsak töri a magyar nyelvet, — sok ellenséget szerzett már első föl-lépésénél. Trajtler, kinek daliás szép barna ar-

Várkonyi Ferenc,
eszlári tanító.

eza rávall a honvéd főhadnagyrá, még így czi- vil öltönyben is, izgatottan szökdös fel üléséből s szölogat közbe. A harc, mely közöttük máris kitört, elkeseredettebbnek mutatkozik a védők és a törvényszék, az antiszemiták és a közzé- kötti harcznál, s úgy látszik, kizár minden ka- pacitálást.

De csitt! A tárgyalás legünnepélyesebb mozzanata következik. Eszter ruháit mutatják

föl. Lehetek ennél izgatóbb, drámaibb jelenetek már, de meghatóbb egy se. Ime négy kis csomag, semmi több, és mennyi hajmeresztő, borzalmas titokkal teljes! György, a szolga, felszakítja a pecsétet s leoldja a tartó köteleket. Olyan lassan jár a keze, alig képes a közönség zabolázni türelmetlenségét s egy légy dongása is meghallanék a teremben. Grosz Márton homlokát törülgetve elhagyja a termet. Végre mégis! Az első borítékból kihull a foszlányos, szinehagyott fekete babos kendő. Solymosiné nem tarthatja többé vissza zokogását, s nincsen, a kinek szíve el ne szorulna e látványra.

Majd sorra kerülnek elő: a szegényes otthonka; a viztől, iszaptól piszkosra festett rövid szoknya; az egyszerű szöttes ingváll, melyről olyan nehéz elképzelni, hogy valaha ifjú lányszívet takart, melynek megnyitni sem maradt ideje; az összezsugorodott vastag nagy kendő, stb. És mindenik darab nagy kerek nyílásokat mutat; itt a vegyszér vágott bele műszereivel, hogy vizsgálat alá vegye a rátapadt folto- kat, amott valami babonás kéz vagy ritka- sággyűjtő ragadott magához egy-egy rongyot észrevétel nélkül... Oh, mi minden macszangolhat, dulhat most abban a gyöngye anyaszívben, látva így a jóba útve mindazt, a mi a szűz szemérem nagy, rejtett és titkos joga, a mi fölött a természetnek sincs hatalma, s a mit a hivatalos szá- razság érzéketlenül állít itt közszemlére.

Az udvaron lenn vidám, gondatlan gyer- mekhang cseng föl. Möriz játszik ott a vár- nagy jól gondozott virágos kertjében. Pofók, kerek arca fel-feltűnik egy-egy lugas mögöl; vízzel telt vederben pacskol keze s hozzá a Melanie-walczert dudolja fülhásító pávahan- gon. E sajátságos környezetben itt minden groteszk, minden gúnyolja s persifálja önma- gát. Csak egy martirfájdalom áll némán, vigasz- talás, remény nélkül.

Szegény anya!...

V—r.

Junius 11-ike volt, mikor a Dadánál kifo- gott hulláról leszedett és gondosan becsomagolt ruhadarabokat a törvényszék előtt kibontották s az anyának fölmutatták, ki igen föl volt in- dulva, de rá tudott ismerni minden egyes ruha- darabra.

Ez az egész, a mi az eltűnt Eszterről föl- maradt. Ábrányi Lajos, kitől az eszlári pörhöz tartozó képeket is közöljük, vállalkozott arra a feladatra, hogy le fogja festeni arcképét az eltűnt leánynak. Elment Eszlárra, kikérdezte azokat, a kiket ismert, Eszter kinezéséről, leraj- zolta nővérét, Zsófit, a kihez némileg hasonli- tott s addig-addig próbálgatta a vonásokat, míg egyszer úgy Solymosiné, mint a többi ismerő- sők azt nem mondták, hogy ilyenforma volt Eszter. A festő aztán még megigazgatta a voná- sokat a szerint, a mint anyja s az ismerősök utasították, míg a legtöbben, a kik Esztert éle- tében ismerték, úgy nem találták, hogy most már meglehetősen hasonlít a kép.

E sok utánjárással készült arckép után mutatjuk be mi is az eltűnt Solymosi Eszter alakját, ugyanabban a ruhában, melyet eltűnése napján viselt, s melyet később a dadai holttest- ben találtak s most a törvényszék által föl- mutatva, Solymosiné által Eszter ruhájának fölismertetett.

A pör újabb tanui között be volt idézve Laposi János, tiszta-eszlári református lelkész is. Fiatal, csak 34 éves, rokonszenves és értel- mes ember, a ki arra hallgattatott ki, ha vajjon Solymosi Esztert ismert-e s a Dadánál kifogott holttestben őt felismerte-e? Az első kérdésre azt mondta, hogy mint iskolás gyermeket ismert az iskolából, templomból és utcáról, hol gyak- ran látta; de a dadai hullában egyáltalában nem ismert reá.

Hasonlóképpen nyilatkozott Várkonyi Fe- renc eszlári ref. tanító is, a kinek Eszter 1880- ban tanítványa volt. Mind a két tanu akként vall, hogy a kifogott holttest, az ő véleményük szerint, az Eszteré nem lehetett.

Sokszor fordul elő a pörben a Groszberg házaspár neve, a kik legutóbb egy új tanuval, Cseresnével álltak szembe, s azzal vádoltat- tak, hogy a tutajosoknak ők adták át Eszter ru- háit. Groszbergől azt írják, hogy klasszikus alak, a legtipikusabb zsidó fej. A törvényszék előtt nagyon savanyu arcot vág s olyan gyor-

san hadar, hogy a gyorsírók nem győzik írni utána.

Matej Petro, a rusznák tutajosok egyike. Öreges, borotvált és bárgyu arcú, ugyanolyan öltözetben, mint többi társai. Vallomása jelen- tékelen s meglehetősen kimeríthető annyival, hogy nem tud semmit, mert utközben sokat voltak részegek. A holttestet csak akkor látta, mikor már ott Csepkanics figyelmeztette őket, hogy itt egy holttest uszik, mikor aztán kihuz- ták a partra és elföldelték. Mint jellemzetes alakot azonban mégis bemutatjuk.

Scheuthauer budapesti egyetemi tanárna vonatkozólag álljanak itt még a következő élet- rajzi adatok:

Groszberg Leo.

Scheuthauer Töke-Terebesen (Zemplén- megyében) született német családból, s most 50-es éveiben van. Előbb papi pályára készült, s Szent-Mártonban benézett volt. Majd Bécsbe ment, s az orvosi egyetemet ott végezve, tíz évig segédje volt a híres Rokitsanskynak. A buda- pesti egyetemre 1870-ben neveztetett ki rend- kívül tanárrá a kórszövetanból, 1871-ben Ró- kus-kórházi boncznok-főorvos lett, 1874-ben az egyetemen rendes tanár a kórboncztanból. Foglalkozott az anthropológiával és sok czikket irt az «Orvosi Hetilap»-ba. Ezenkívül kedvenc tanulmány tárgya a műtörténelem és régészet, a

Matej Petro.

melyek kedvéért utazásokat tett Olaszország- ban, Hollandban, stb.

Trajtler Soma nyiregyházi orvos, ki a dadai holttest bonczolását vezette s arról az orvosi látleletet fölvette, szintén a szakértők között van beidéztve. Eszes, tanult orvos a fia- talabb nemzedékből. Tanuló korában Scheu- thauer előtt tett rigorozumot jó eredménnyel, most a holttest megitélése körül egykori ta- nárával homlokegyenest ellenkező álláspontot foglal el.

Trajtler rimaszombati születésű, 31 éves, iskolába Rimaszomban járt és Budapestén

Dr. Trajtler Soma.

innen származott át Nyiregyházára, hova kivált gömöri családok nagy előszeretettel költözke- nek. Trajtler polgári osztályból származik, ép úgy mint Bary; de ép úgy az egyik, mint a má- sik szívesen vannak a gentryk között, a hol ked- velt egyének.

Trajtler — mint mondják — nem nagy súlyt fektet maga sem a fölött bonczjegyző- könyvre. Mikor Mikszáth Kálmán jeles tárcza- író (egykor iskolatársa) interpellálta, miért olyan hiányos a jegyzőkönyv, így felelt:

Dr. Scheuthauer Gusztáv.

— Nem tehetek róla. Az anyja azt mondá, nem az ő lánya. Hát én bizony felületesen bán- tam el a tetemmel. Mit tudtam én, hogy mi lesz ebből a dologból. Ha ezt tudom, ma más- képp állunk, mert szentül meg vagyok győződve, hogy a hulla nem a Solymosi Eszteré.

Trajtler az egész tárgyalás iránt lázasan érdeklődött; mint érdekelt fel nem mehetvén be a terembe, kezdetől fogva mindig a folyosón járt s a kijővőktől kérdezgette türelmetlenül az eredményt.

CHOLERA NOSTRAS.

Semmit sem kapunk ingyen. Nincs abszolút jó semmi e világon. A napfénynek megvan árnya, a nyárnak vihara; minden előny a maga értékének megfelelő hátránnyal jár.

A közlekedés ugyszólván tündéres könnyü- sége, gyorsasága, kényelme az ujkor legnagyobb reális vívmánya. Ma már minden életrevalóbb boltos-legény egy Odysseus. Az utazás a legna- gyobb kényeztet, mit a szegény leginkább iri- gylhet a módosabbtól.

De meg kell fizetnünk e magas gyönyört nagy áron. India elrabolt gyöngyeit boszut áll; oda csempézi boszúból rettenetes járványai magvát. A messze kalandozó angol méh szár- nyain arany mézrel; lehetetlen mételeylyel tér vissza Európába. Sőt úgy látszik, nem is annyira haza, saját otthonába, mint épen csakis Európa szárazföldjére hordja és itt ejtegeti el a kór anyagát, mire ő haza ér, már ő maga meg- tisztult attól.

Az afrikai partokon hamar átörpül a halál öldöklő angyla. És ilyenkor aztán nekünk is eszünkbe jut, hogy vitassuk, vizsgáljuk, vajjon hogyszállunk voltaképen egészségügy dolgá- ban?

Mert a barbároknál az egészségügy csak ma- gán, — polgárosultaknál azonban már közügy is. Még pedig nemcsak ország- és város- és egy föld- részre szóló értelemben.

Mikor valahol Európában kiüt a járvány, földrésünk nem elégszik meg azon ország elő- vigyázati rendszabályaival, hanem közös aka- rattal, együttesen, mint egy köztársaság lép föl, egyetemes orvosi közimmlum állja körül a be- teg részt és teszi vele, a mit jónak lát.

Igy cselekedett pár éve Oroszországban, midőn ott a pestis jelentkezett. És a következő megmutatta, hogy jól cselekedett. Oroszország engedte önmagán a legszigorubb műtétet vég- rehajtani; valósággal mint a skorpiót tűzzel kö- rülrakva, úgy öltük meg a fenyegető vesze- delmet.

Azonban Oroszország beljével nem nagy a közlekedés; itt a munka könnyebben mehe- tett. Fenyegetőbb jelenség, ha a járvány a nagy országuton indul el, mely Ázsiából a Suez- csatornán és a Közép-tengeren át vezet százfelé az európai partok irányában. Egyiptomot már a bibliából úgy ismerjük, mint az istencsapások országát. Most már pedig ott dühöng egyszerre oly vadul, hogy rémülettel tölti el a lakosságot, kiváltkép az európai, mely hanyatt-homlok me- nekül is a hazatérő hajókra.

Ha már most e százfelé irányuló utakon egyszerre majd csak egész Európa meg lesz me- telyezve, akkor aztán kiki gondoskodjék magá- ról, s az lesz legszerencsésebb, a kinek egész- ségügyét rendezni nem akkor jut eszébe, mikor már Hannibal nem is az ajtónál, de benn van a szobában.

Mert a kor színvonalán álló egészségügy- nek egy bizonyos részét lehet ugyan hevenyészni, de némely intézkedések kivitele éveket, sőt egész évtizedeket is igényel.

Például, a mi a lakáviszonyokat illeti. Ha egészen emberileg tökéletes módon akarnánk az egészségügyet berendezni, hát voltaképp egy kissé mélyebben kellene bele mélyednünk az állam-szociálizmus tanulmányába, és aligha elégedhetnénk meg Bismarck herczeg takare- kos, hogy ne mondjuk fukar, szük marokból eregetett olajseppjével. Már egy híres angol miniszter is megmondta egy ily egészségügyi küldöttségnek, hogy a «tisztaság a legjobb öv- szer». Csak hogy ugyane böles miniszterek az ilyen okos mondás elméleti nagy bankóját nem igen igyekeznek a gyakorlat aprópénzére föl- váltani. Míg vannak emberek, a kik oly palo- takban laknak, melynek annyi ablaka van, a hány napja van az évek, másfelől az embe- riség legnagyobb, legjámborabb, legmunkásabb része földalatti üregekben, a vadállattal is szűkebb helyen, mint raktáraru-anyag össze- halmozottan szorokodik, s a mellett többször éheznek, mint nem, s a mit enni kap, az több- nyire olyan, hogy bizonyos urak ólainak négy- lábú lakói megvetélteljes orrfintorítással utasi- tanák vissza, ha elejükbe adnák. Talán e szegény emberek lustaságból nem váltanak minden nap inget? No, de hisz ez nem is az egészségügyhöz tartozik. A szegénység örök kérdése ez, mely talán egyáltalán megoldhatlan. A lehetetlen- ségre senki sem köteleztetik. De hát megtesz- sük-e legalább a lehető?

A nagyvárosi kézműi és gyármunkás sorsa másutt talán még rosszabb, mint nálunk. Egyéb- ként is hazánk lakosságának ez egy igen csekély kontingense. A nemzet nagy zömének legszámo- sabb és épen legbecsebb eleme, a magyar föld- művelés lakáviszonyai a lehető legrosszabbak. Nem ártana ezek javítására hatni, akár az is- kola, akár hatóságok útján. Nemcsak a vagyo- nosabb németiség, de még a szegényebb fölvi- déki tótáság is, az egészség fontartására nézve, sokkal czélszerűbben építkezik. Persze, hogy a helyi viszonyok erre kedvezőbbek. Van köve bőven, a mellett, hogy a dombokon, hegyek oldalán a levegő is sokkal tisztább, üdőbb, mint az alföldi víztöltött lapályain, a hol még módo- sabb gazdaság is a képzelhető legkedvezesebb szelvényviszonyok között szorokodnak, melyek ab- lakai tenyérnyiek és kinyithatlanok, tehát szel- lőztethetetlenek.

Ezek mind oly bajok, melyek kholera nél- küli is elég ártalmasok arra, hogy esszünkbe juttassák a javítás szükségét, de már keletie- sünk egyik sajátosága, hogy nehezen tudunk megijedni, s valami nagy veszedelemnek kell ránk szakadni, hogy körültekintőkké tegyen bennünket.

Az élelmiszerek áruelőlügyelete szinten oly dolog, melynek szigora még kholera nélküli időben is kívánatos. De a fogalmak közönsé- günk nagy részénél erre vonatkozólag még oly

lázak, hogy vezércikkben kell még éveken át arról érvelgetni, a mi másutt már annyira világos, mint a kétszer kettő négy.

Most egy angol lap azzal biztatja magát, hogy a kholera Európában nem tehet nagy kárt, mert itt az egészségügyi szigorú intézkedések határát szabnak neki. És abban igaza is van, hogy az utóbbi kholera-járványok már nem is igen hatottak el a mintaszerűen kormányzott és be rendezett államokba. De bezeg hazánkban a legutóbbi kholera-járvány is háromszázezer ember életét oltotta ki. Tehát körülbelül ötször többet, mint az 1848—49-ki egész függetlenségi hadjárat!

Hát nem elég intő jel ez, hogy a kholera ellen csak a megelőzőleg létesített, állandósított rendszabályok biztosíthatnak?!

VÖRÖS KERESZT.

«Az éjjel igen szép tűzünk volt» — szokta volt mondani a kedves emlékü gr. Széchenyi Ödön, a tűzoltás intézményének nálunk megalapítója, a ki jelenleg is e nemes szenvedélyének él ama városban, a hol erre legnagyobb szükség van, Konstantinápolyban. Tűz, háború, járvány a legrettenetesebb csapások, melyektől irtózni illik, sőt kell minden becületes okos embernek; kivéve a tűzoltót, a katonát, a doktort, a kiknek szintén nem szabad ugyan e veszedelmeket megkínánniok, de mivel e csapások emberi igyekezettel teljesen s végkép talán soha ki nem irtathatók, s bizonyos időközökben be kell következniök, mint a mennykőütésnek, jégesőnek: hát ennél fogva biz az ugy van, hogy e három rendbeli ember akkor érezi magát igazán elemében, mikor megjelennek e veszedelmek, melyektől minden más ember irtózik. Mert valóban csak azok felelnek meg e szakbeli hivatásuknak legjobban, a kiknek e hivatás teljesítése valóságos szenvedélyük.

Hát az ég ne adja, hogy a legrettenetesebb csapás, a kholera hozzánk ellátogasson. De ha ez megtörténik, akkor majd alkalma nyílik a «vörös kereszt» cím alatt csak imént alakult legifjabb intézménynek megmutatni, hogy kit és mit tiszteljen benne az emberiség?

Lenne nagy alkalma népszerűvé tenni magát, a mely szerencsével eddigelő nem dicsőkedhetik. És ez nem is csoda, mert ha csupán csak a háboruban sebesültek ápolására szorítkoznák tevékenységük, tehát csupán és kizárólag azokat védenék, segítenék, a kiknek földadata, mestersége az öldöklés, — ellenben közönyösen, tétlenül néznék a hasznos munkával foglalkozók sokkal nagyobb halálveszedelmét — ez nemcsak hogy igen kétes színben tűntetné föl céljuk jótékonyágát, de valósággal kockáztatná is ezen sajátosan céljuk kivételének sikerét.

Mert honnan veszik ők a katona-beteg-ápolás céljának elérésére a kellő eszközöket, a pénzt és hivatalnokai személyanyagot, ha nem a polgári osztályból? És bizony ha ez a «cibbil» adakozó látna, hogy ez a nagy számú és hatalmas szövetséget csupán az öldöklés embereinek sebei iránt kegyes, de kisebb gondja is nagyobb annál, hogy az egyetemes emberiség legnagyobb veszedelme idején segítsen, hát biz akkor aztán mikor a pörsölyvel nála járnának a méltóságos, exzellenziás emberbarátok harangozói, majd ők is azt találnák mondani, hogy szükségét látják egy polgári illetőn vöröskeresztesgylet alakításának, a mely aztán egy netalán kitörendő járvány alkalmával velük szemben teljesítse kötelességét. De nem is vagunk képesek föltetni, hogy esetleg a fényes előkelőség, a vallásosságának «elvb» oly határozott védője, meg ne ragadná az alkalmat, gyakorlatilag bizonyítani be a hittelének előtt a vallásos áhitat nagy jótékonyágát az összes emberiségre nézve.

—jd—

AZ IRÓK ÉS MŰVÉSEK TÁRSASÁGÁNAK KIRÁNDULÁSA.

E hó 7-én másfél száz tagból álló társaság indult el a fővárosból, a nyári időszak szokássá váló egyik utazásít rendezésén. Az irók és művészek társaságára rendezte a kirándulást Párisba. Egy társaság kedvelése, semmi más; de azért érdekel bir az itthon maradtakra is, mert a turista társaságot, mint magyarokat, annyi megkülönböztető figyelemben és rokonszenven részesítették olasz és francia földön, hogy annak jóleső hatásában osztozunk mind-

nyájan. Az a körülmény pedig, hogy az utasok a tisztelet mély kifejezésével jártak századunk két nagy szelleme, Kossuth és Hugo Viktor elé, olyan kiemelkedő epizód, mely magában érdekessé tette a kirándulást.

Összesen száznegyvenketlen ülték föl e hó 7-én délután 6 órakor a budai indóházban, külön vonatra. Nagy élénkséggel uralkodott az indulás előtt. A kirándulásnak számos női tagja van, a kik nagy podgyászszal utaztak.

Pulszky Ferencz jött-ment, s az indulás pillanatában felszólalt: «Figyelmeztetem kedves utitársaimat, a szivarral és az antiszeptikummal úgy gazdálkodjunk, hogy a határig kifogyjunk belőlük, mert azontúl nem használhatjuk!»

A társaság jókedvű volt. Az idő meg kedvezett. A tikasztó forróság alább hagyott. A vonat sok állomásnál nagy csoportok várják, éljenzték, s bekiáltottak az utasoknak: «Üdvözlőkü Kossuth Lajost.»

Az olasz határon túl meglepő szívesseggel fogadták. Velence, hol az utóbbi időben annyi volt az ingerültség Ausztria ellen, ünnepélyeket rendezett a magyar vendégeknek. A lakok nagy melegséggel irt cikibben fejezték ki a rokonszenvet a magyarok iránt. A velencei pályaudvarban (e hó 8-án) maga a polgármester, Cattanei jelent meg, üdvözlöt mondani, több szerkesztővel együtt. Ott volt Aloyri, a szépművészetek akadémiájának titkára, továbbá a művészek klubjának elnöke és igen számos közönség. A megérkezés után a vendégek a Canale granden hajóztak a város által e célra rendelkezésre bocsátott két gőzösnél. A Bauer-Grünwald fogadóban rendezett diszlokáción a magyar vendégek kívül az olasz fogadó-bizottság tagjai is részt vettek.

Az első áldomást Pulszky mondta, kifejezve, hogy mint egyszerű turisták érkeztek, mégis fényes fogadtatásban részesülnek. Fölemlítette, hogy már a régi időben szoros viszony uralkodott Olaszország és Magyarország közt. Anjoui királyaink hozták Magyarországra az európai civilizációt; az európai civilizáció pedig olasz volt, mert Olaszország az európai civilizáció anyja. Azóta az olasz államok csaknem folytonos barátságban éltek Magyarországgal. Magyar sereg vett részt az otrantói csata dicsőségében Mátyás alatt. A mostani Olaszország menhelyt adott a magyar száműzötteknek, s büszkének vagyunk, hogy mi is részt vettünk a nagy hős Garibaldi diadaliban. Velence városát és a jelen levő szindikust élételi.

Pillanatokig tartó taps után Cattanei szindikusz szól. Kiemelte, hogy az olasz szabadsáért magyar vér is folyt és az olasz-magyar barátságot éllette. Galli, a «Tempo» szerkesztője, áldomában azt mondta, hogy volt idő, mikor Velence és Magyarország együtt védelmezték a civilizációt. A legutóbbi időben is együtt küzdötték a szabadsáért. Megemlítette Petőfit és Kossuthot, mint a kikkel a magyar geniusz ajándékozta meg az emberiséget. Olaszország szerencsés, hogy Kossuthot a maga földjén ünnepelheti.

Volt még számos áldomás, melyek nagy lelkesedést idéztek elő, s csak úgy zúgott az «eviva» és «éljen».

Lakoma után a város a tengeren tújátékokat rendeztetett. A zenekarok magyar indulókat játszottak; a több ezer főre menő közönség Magyarországot és Olaszországot éltette. Felejthetetlen nagy-szerű este volt ez, telve költészettel, lelkesedéssel. A társaság a hotel de villában a város vendége volt. E hó 9-én utaztak el Turin felé.

Látogatás Kossuthnál.

Az utazó társaság e hó 10-én tisztelgett Turinban Kossuthnál. A látogatásról ezeket írják:

Nagy hazánkfia, ki a legjobb színben van, csoportonként fogadta lakásán a társaság tagjait. Az első csoportot Pulszky Ferencz mutatta be, kinek szemében könyök jelentek meg és elfojtott hangon csak ennyit tudott mondani: «Kormányzó ur! Mi magyarok nemcsak hogy rólad meg nem feledkezünk, de sőt már ki van jelölve a hely, hol szobrod majd emelkedni fog, a budapesti városház-térén, mely akkorra az 1848-iki szabadság-tér nevét újra megkapja.» Később mosolygósan meg Kossuth: «A mi az ugynevezett »halhatatlanságot« illeti, sokaknak rettenetes sok rosszat kellett elkövetni, hogy biztosítsák nevük fenmaradását, míg azoknak emléke, kik csak valami jót is akarnak tenni, nagyobbára elmosódik.»

A beszélgetés tárgyát ezután Budapest rohamos emelkedése képezte, miközben Kossuth a társaság valamennyi tagjával, kik egyenként mutatták be magokat, a legbarátságosabban szorított kezét. Kossuth mindenkéltől örömet fejezte ki, hogy magánál ily nagy számú magyart láthat. «Nem is hittem, — mondá, — hogy Magyarországon reám még ennyien emlékeznek.» Pulszky így válaszolt: «Légy meggyő-

ződve, hogy Magyarországon mindenki tisztel és szeret, még ellenfele is.» Erre Kossuth azt válaszolta, hogy noha neki a mai Budapestről fogalma sincs, akár idegenekkel, akár földjével beszél is, ő vagy fia, azok egyértelmű magasztalással szölkak Budapest szépségéről.

E közben Kimmach fiatal festő papírra vette Kossuth arcvonásait. Ezt Kossuth észrevevén, azt a megjegyzést tette, hogy nem igen szereti, ha arcképet készítenek róla. «Miért is ragaszkodik az ember mulandó dologhoz. Én ugy voltam mindig meggyőződve — folytató Kossuth — hogy az eszmét kell megtestesíteni. Hiszen ha Deák szobra eszményítés jelölül készülne, ugy az a mozdulatlanság jelképe lenne.» Pulszky megjegyzé: «Hiába, mi az eszmét megtestesítés nélkül nem tudjuk felfogni, azért bened a hazafiságnak legszebb és legdicsőbb megtestesülését tiszteljük és ezért akarjuk birni arcképedet.»

Némi elmerengés után Kossuth így szól: «Legyen hát, ha akarjátok; sőt arcképemet a társaság minden tagjának el fogom küldeni.» A beszélgetés végén Kossuth ismételve kifejezést adott a feletti örömeinek, hogy élte alkonyán Pulszky arra a korra figyelmezteté, melyben együtt működtek, és hogy egy katolikus és egy protestáns lelkes egymás mellett állanak. Erre Pulszky megjegyzé: «Lásd, minálunk a különböző vallások képviselői még mindig barátságban élnek egymással és egyetértenek az irántuk való tiszteletünkben. A vallási türelem — felelt Kossuth — ma is szükségét képezi a magyar fajnak.»

Midőn egy látogató közbe szölt, hogy otthon az igazalom most sem nagy, — Kossuth azt mondta, hogy bármiképp végződjék is az eszlári pör, az igazalomnak nem igen lesz vége, és kérdezé, hogy »mily praktikus célja van hát ezen egész agitációnak?« — mire a társaság egyik tagja megjegyzé, hogy semmi, csak agitálnak; erre Kossuth helyeslőleg intett.

A következő csoport fogadtatásakor Kossuth többek közt fölemlíté: «Jelenleg kiválóan természetudományokkal foglalkozom, mely különbözik a politikai foglalkozástól, mert megvő a csalódástól.» Ez alkalommal Kürthy hevesi birtokos Kossuthnak Kiss György által készített kis faragványt nyújtott, mely Kossuth által tinnyei birtokán ültetett kőrtől való és 48-as zászlón elterült haldokló honvédet ábrázol. A csinos faragványhoz Székely József által irt költemény is volt mellékelve. Végül Kossuth este az egész társaságot meghívta theára. Az estély Kossuthnál 9-től 11-ig tartott, mely idő alatt ő folyvást társalgott élénken, s még marasztalta a társaságot, de féltek kifáradásától.

Jelen volt Kossuth nővére Ruttkainé is.

Párisba e hó 11-én reggel érkeztek meg; a lyoni indóháznál számosan várták. A francia vaspályakon sok előzékenységgel részesültek az utasok. A határon a podgyaszt sem vizsgálták meg, s az egyes állomások főnökei udvariasan köszönték az érkezőket. Párisban a «Lyon d'or» szállodában helyezkedtek el. Munkácsy táviratban mentette ki magát, hogy épen most nem lehet Párisban.

Hugo Viktornál.

Első látogatását a század nagy költőjénél, Hugo Viktornál tette a társaság, hol Ulbach Lajos (ki Jókaitól fordított regényeket francia nyelvre) mutatta be a tisztelőket. Pulszky Ferencz pedig következőleg üdvözölte az agg költőt:

«Csak századoknak nagy időközben jelennek meg az emberi civilizáció történetében nagy költők. Mindegyikük elégséges arra, hogy sok nemzedékre öntsön hitet és lelkesedést. Ők jelzik a művelődés fokozatát. Tudta ezt Dante, és midőn a Divina Comediában elmondja, hogy az ő kor költőivel, Homerral és Virgiliussal, Horációval, Ovidiussal és Lucanussal találkozott, büszkén teszi hozzá: «Ed io il sesto.» («Én vagyok a hatodik.») — Ön is dicső költő, Hermiogenne és Firduszal, Verival és Danteval, Shakespeare és Goetheval mondhatja: «Én vagyok a hetedik.» — Mi a civilizáció határaitól ide zárandókoltunk, hogy elbeszélhessük gyermekeinknek és unokáinknak, hogy a század nagy költőjét láttuk. Fogadja szívesen csodálatunknak hódolatát.» (Lelkes éljenzés.)

A nagy költő melyen meg volt hatva; és midőn felhangzott a háromszoros éljen, előléte szeméit kezével. A megindulástól néhány pillanatig nem tudott szóhoz jutni. A társaság meghatva állotta

körül a költőt, ki kezdetben fátyolozott hangon és zokogva így szólott:

«Önök egy nagy nemzet fia. A magyar nemzet (e szavaknál a költő hangja visszanverte érzékenységét) sokat szenvedett és küzdött a szabadságért, a jogért és az igazságért. És e tekintetben méltán mondhatjuk, hogy testvérek vagyunk. A francia nemzet is sokat küzdött és szenvedett a szabadságért; küzdött és szenvedett a gondolat szabadságáért, a lelkiismeret szabadságáért, a politikai szabadságért. Együtt küzdöttünk az emberiségnek e nagy kincseiért mindketten. A jelen században e küzdelemnek nem nagy eredménye volt, de eljön az idő s a jövő század nem messze van, midőn e nemes eszmét testet öltenek mindenütt és az egész emberiség közkincsivé lesznek, és akkor e nagy eszmék egy nagy embercsaláddá fogják összefűzni a nemzeteiket, melyek az emberiség nagy és dicső eszméjében fognak egyesülni.»

Ismét felhangzott a lelkes éljenzés, miközben Hugo Viktor meghívta a társaság tagjait, hogy lépjenek be termeibe. A melléktérben egy hosszú asztal köré gyűlt a társaság. Hugo Viktor oldalán unokái voltak, kik közül a szöke kis lánya töltötte meg pezsgővel a poharakat.

Erre Pulszky Ferencz a következő áldomást mondta: «Mindazok egészségére, kik Hugo Vikort tisztelik: ez az egész emberiség!»

Hugo Viktor felemelve poharát, így szól: «Az emberiség jövőjére, midőn mindnyájan egy családot alkotunk.» Hugo Viktor a társaság tagjaival, kik mellette elhaladtak, koccintott.

Ezzel véget ért a tiszteleg s a társaság a nagy költőt éljenzve, távozott.

Este lakoma volt a «Hotel Continentalban»; utána magyar művészek hangversenye.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Arany összes munkáinak teljes kiadásából Ráth Mórnál megjelent az első kötet, mely 445 lapon a nagy költő összes kisebb költeményeit adja. Benne vannak oly darabok is, melyek eddig kötetes kiadásban nem voltak, ilyenek az 1848-ból való «Rákóczi» és «Egyesülés», továbbá a legutóbbi évekből eredő balladák és lyrai költemények. A füzetes kiadásban az első kötet a negyedik füzet közepén végződik, s aztán megkezdődik a Toldi-trilógia, s foly meg a következő ötödik és hatodik füzetben is. A füzetek gyors időközökben követik egymást. A kiállítás díszes, méltó a tartalomhoz. Minden füzet ára 60 kr.

Ráth Mór kiadásában még a következő könyvek jelentek meg: «Twist Oliver», Dickens egyik jeles regénye, melyet a korábbi évtizedekben Gondol Dániel fordított magyarra, s mely most «A magyar nemzet családi könyvtára» című vállalatban harmadik kiadását érte meg. Olyan mű, mely hosszú időközben még a regényirodalom egyik kiváló alkotása. Az első füzetet kaptuk belőle s ára 40 kr. — «Az 1883-ik évi országgyűlési törvények», szakföldi közreműködése mellett jegyzetekkel, utalásokkal ellátva; első füzet, mely a XXI—XXXIII törvényeket tartalmaz; ára 60 kr. — «Uzora és részlet-ügyleti törvények», utalásokkal és magyarázatokkal; ára 30 kr.

Világhírű utazások könyvtára. Ily című füzetes vállalatban adták ki eddig a Révai testvérek Kreitnernek a gróf Széchenyi Béla kelet-ázsiai utazásáról szóló művét, továbbá Stanley híres utalásait afrikai utazásáról. A vállalat harmadik műve is jól választott. Ez a «Ujfalvy utazása Párisból Samarkandya», mely Ferganah, Kuldza és nyugati Szibéria lakóit és földjét ismerteti, s utazásairól híres hazánkfiának neje, szül. Bourdon Mária írta, ki a nehéz és fáradságos uton há kísérője volt férjének s főljegyzője volt az ut tapasztalatainak és sajtásáinak. Ez érdekes munka is füzetekben jut a közönség kezéi közé, körülbelül 30 füzetben, számos illusztrációval az eredeti francia kiadás után. Eddigél három füzetet bocsátottak közre belőle. Egy füzet ára 30 kr. Előzetes szerint 26 füzet 8 forintba, 13 füzet 4 forintba kerül.

«Az erdőtvény magyarázata», írta ifj. Saárossi Kapeller Ferencz, miniszteri titkár a földművelési és kereskedelmi miniszteriumban. Az erdőtvény intézkedései nagyon általános kiterjedésűek: birtokos, megyei tisztviselőt, falusi jegyzőt, gazdát, hivatalnokot sokféle rendelkezése közelről érdekel. A

terjedelmes törvény magyarázatát, mintegy népszerű előadását, maga a miniszterium szükségesnek találta, s pályázatot hirdetett értelmezésre és a végrehajtásához szükséges utasítások megírására. A pályadíjat nem adták ki, de a pályaművek közül Saárossi Kapeller művét találták legjobbnak. A szerző az akkor megjelölt hiányokat pótolta, az időközben megjelent szabályrendeletekkel kiegészítette. Az átdolgozott munka kiadását most gr. Széchenyi Pál miniszter is anyagi támogatásban részesítette. Nagy kötetben, 272 oldalon jelent meg. A szerző kezdetől figyelemmel kísérte az erdőtvényjavaslat keletkezésére irányuló bizottsági és országgyűlési tárgyalásokat, kütől használta az egész irodalmi és közigazgatási anyagot s mint gyakorlati szakember alaposan irta meg hasznos munkáját. A rövid bevezetés után, mely az idevágó törvényhozásról és szakirodalomról ad áttekintést, fejezetenként, illetve paragrafonként végig megy az egész törvényen s annak minden pontját szakismerettel, világos, érthető nyelven magyarázza meg. Függelékül a törvény végrehajtásából folyó teendőket s az ügyiratok bélyegmentességét is tárgyalja. Betűsoros tárgymutatója megkönnyíti a munka használatát.

Fölgyóiratok. «A népszerű természettudományi előadások gyűjteményéből» (kiadja a természettudományi társulat) a mostani évfolyam második füzetét két értekezést közöl: «Hogyan mozgunk», 12 ábrával, dr. Réczey Imréttől; «A vasról és gyártásáról», 6 ábrával, dr. Kerpely Antalról. E füzetekre a társulat tagjai egy forintjával fizethetnek elő. — Az «Erdei Lapok» júniusi füzetében a nagyobb cikkek ezek: «Az élő sóvény ültetéséről és kezeléséről», Mandelik Dánieltől. «Siklószéri be- vagy kirakó szerkezet a tűzifa-üzemelésről», Marosi Ferencztől. «Mi által fokozható a szénnyeremény», Muissy Istvántól. «A sarjerdőkben alkalmazható vágásmód», Tavi Gusztávtól, stb.

Füzetek. Dr. Wagner Lajostól nyolcz oldalra terjedő füzetke jelent meg «Pozsony megye helyneveinek magyarázata», ezim alatt, mint első közlemény egy nagyobb tanulmányból. — «Magyar általános levelező és ház titkár», gyakorlati utmutató a mindennapi használatra, szerkeszti Knorr Lajos kir. táblai bíró; kiadja füzetekben ifj. Nagel Ottó; a harmadik füzet jelent meg belőle, ára 30 kr. — «A történelem tanítása a középiskolákban», írta Fazekas Sándor debreczeni tanár; kiadta ifj. Csáthy Károly Debreczenben; ára 30 kr. — Visszapillantás az egy kaszinó ötven éves múltjára, a kaszinó jubiláris ünnepélyén felolvastatta Zár József.

Az «Utmutató», az utazások idejében nélkülözhetlen segédkönyv, július-augusztus havi füzet megjelent. A füzet tartalmazza a vidéki városok bérkocsi árszábsait és a folyó hó 8-án megnyitott nagyikinda-nagybecskereki vasut menetrendét is. Ára 50 kr.

Előfizetést hirdet Csáktornyai Lajos tehetséges fiatal író «Szeressünk és megbecsülünk» című kötetben, melyben a fővárosi szépirodalmi és politikai lapokban megjelent beszélgetések és rajzainak javát gyűjti össze. Megjelenik 10—14 iven szeptemberben, s előfizethetni 1 frt 20 kr-ával vagy dískötésben 2 frt 20 kr-ával Aradon Gyulai István könyvnyomdájában.

Mészöly festményei Bécsben. Jeles tájképfestőnkől, Mészöly Gézától, ki e napokban tért haza Párisból, a bécsi művészházban mintegy kétszáz festmény van most kiállítva. Nagyobb részek tanulmány, színvázlat, de vannak teljesen kidolgozott művek is számosan. A gyűjtemény érdekesen mutatja be a jeles művészt, gazdag tanulmányait, modorával együtt. A kritika nagy elismeréssel szól a magyar művészről.

A népszínházban a nyári időszakra fölelevenítették Dugue Ferdinándnak «Dramá a tenger fenekén» című látványos színművét, melyet három év előtt adtak utoljára. Az érdekes meneti mese — melyből egy jelenet a tenger mélyén, buvárok közt foly le — és a szép díszletek valószínűleg most is megadják egy időre a darabnak a vonzerőt. A szerepek Rákosi Szi. Pártényiné, Klárné, Tihanyi, Böry, Horváth Vince, Szabó Bandi kezében vannak.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A középiskolai tanáregylet kolozsvári közgyűlése iránt élénk érdeklődés nyilvánult.

A gyűlést Berecz Antal elnök tartalmas szép beszéddel nyitotta meg. Utána dr. Széchy Károly szakavatott felolvasást tartott «a felső leányiskola céljáról és szervezetéről», valamint Malmosi Károly «az iskolai érteitők»-ről. Az a kérdés, hogy vajjon ezekben közöltessek-e a tanulók érdemsorozata.

élénk vitát idézett elő. A titkári jelentés szerint az egyleti «Közöny» szerkesztésétől Névy László, tíz évi buzgó működés után visszalépett, helyét a választmány Kőpedy Sándorral töltötte be. Az egylet folyó évi bevételé 4203 frt, kiadása pedig 4039 frt. A másik élősen Berecz Antal a porosz középiskolai tanulók fölfogadásának rendkívüli fejlesztéséről, Alexander Bernát pedig a külföldi tanügyi mozgalmakról értekeztek. A közgyűlés Tisza Kálmán kormányelnököt tiszteletli tagnak választá meg, a középiskolai törvény keresztülvitele körüli érdemeért. Egyszersmind neki és Trefort miniszternek, e törvényért, köszönetet szavaztak. Azt szavaztak Kolozsvár városának is a szives fogadtatásért. Az újra alakuló egylet elnökeinek ismét Berecz Antalt választá meg, alelnöknek pedig Hofer Károlyt.

E hó 8-án a tanárok nagy része Maros-Ujvárra rándult, a sóbányák megtekintésére.

A nemzeti muzeum igazgatósága a növényosztály részére megvásárolta a múlt évben elhalt dr. Tauscher Gyula Ercsi uradalmi orvosának nagybecsű növénygyűjteményét 1500 forintért. A gyűjtemény meghaladja a 100 ezer példányt, és jobbakra külföldi fajokból áll. Növényosztályunk sok oly új fajt nyert vele, mely előttünk eddig teljesen ismeretlen volt.

Szeretetház alapításán fáradoznak Kolozsvárt. Közelebb e végből érkezeletet is tartottak. A szeretetház célja: az elzúltt gyermekekből becületes munkásokat nevelni, miért az intézetet a monostori gazdasági tanintézettel akarják kapcsolatba hozni, hol a gazdasági teendőket gyakorlatilag lehetne elsajátítani.

MI UJSÁG?

A trónörökös családjában augusztus második felében várják az örvendest eseményt. A születendő gyermek mellett magyar felügyelő hölgy is lesz, Tomor Ferencz budai gimnáziumi tanár leánya, Tomor Gizella okleveles tanitónő, kit a trónörökösök föl is hívtak Laxenburgba. Stefánia főhercegnő megkérdezte tőle azt is: «Egészen hibátlanul beszél-e magyarul?» — «Hogyne, fenséges asszonyom, — volt a felelet — hisz anyanyelvem.» Azért kérdeztem. — folytatta a főhercegnő, — mert nemcsak a kicsit fogja tanítani magyar szavakra, hanem én is akarok meggyedőt sokat tanulni.

Az orleansi hercegek Budapesten. A Chambord gróf aggasztó betegsége következtében Párisból Frohsdorfbra utazott Lajos Fülöp párisi gróf, Nemours és Alencon hercegek, a fejedelmi Orleans család tagjai; a haldokló meglátogatása után e hó 19-én Budapestre jöttek, hogy rokonainál, József főhercegnél és Koburg hercegnél látogatást tegyenek. Koburg hercegek Szent-Antalon időztek, mikor a hercegek Budapestre értek, de a vett értesítésre Koburg Fülöp azonnal ide sietett. A francia trónkövetelő hercegek inkognito utaznak, az «Európa»-ba szálltak. A hercegek kíséretében volt Bondy vicomte, ki tizennyolcz év előtt többször járt a magyar fővárosban, s ajánkozott a hercegeknek, hogy vezetőjük lesz itt. De a mint elhagyták a vaspályát s látta a megszépült várost, rögtön kijelentette, hogy most már maga sem tud eligazodni. A hercegek e hó 10-én reggel a rendes vasuti vonattal Martonvásárra utaztak, onnan Alcsutha, József főherceghez, ki nevével együtt fogadta a látogatókat. Majd misét hallgattak a díszes kápolnában, megnézték a szép parkot, melyet József főherceg folytat oly előszeretettel gondoz és ápolat. E hó 12-én délelőtt érkeztek vissza Budapestre, hol a pályaudvarban Koburg Fülöp herceg várta őket, s egyenesen hozzámmentek reggelire, aztán körutat tettek a városban Nemours és Alencon hercegek este elutaztak Bécsbe, de a párisi gróf még itt maradt. Alkonyatkor este Koburg h kíséretében a Margitsziget kies helyét kereste föl, s a főhercegi villában ebédelt. A párisi gróf még e hó 12-én a Koburg hercegi pár szíves meghívására a vasci pusztaúra utazott ki, honnan csak estére tért vissza, másnap pedig eltávozott Budapestről Bécsbe.

Chambord gróf állapotát a legutolsó hírek reménytelennek mondják. E hó 12-iki táviratok szerint már csak pillanatok választják el a trónkövetelőt a nagy utól, mely őseivel örökre egyesíteni fogja.

Trefort a muzeumban. Trefort Ágoston közoktatásügyi miniszter e hó 9-én délelőtt meglátogatta a nemzeti muzeumot, hogy a folyamatban lévő rendezéseket megtekintse. Első sorban a régiségtárt

A nyiregyházai tárgyalások még eltartanak legalább e hó 20-ikáig, sőt tovább is, mert az eddigi tapasztalatok mutatják, hogy látszólag másodrendű kérdések is hosszú és heves tárgyalást idéztek elő, az egész bűnpör nagy mértékben bír azaz a természettel, hogy váratlan jeleneteket idéz elő. Ilyen volt legutóbb az orvosok harca a Dadánál kifogott rejtélyes hulla vizsgálata fölött. A kemény tusa, melyet az öreg Scheutbauer (ki 40,000 holtestet boncoltassal val díszekedhetik) vezényelt, a július 12-iki tárgyalásakor már személyes surlódások nélkül folyt tovább, mert az orvosai szakértőket egyenként hallgatták ki. Dr. Belky János, kolozsvári egyetemi tanár, ki hullamaradványokat szintén megvizsgálta, az eszlári

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: WEISZ KIRCHNER KÁROLY, az északmagyarországi közszolgabánya és iparvállalat főtisztviselője, sok éven át a pesti Lloyd-társulat titkára volt, szerkesztette a „Pester Lloyd”-ot, s mint ilyen a magyar hazafias érdekeket nagy olvasó közönség előtt támogatta, 63 éves korában, Budapesten. — HARKÁNTYI JOZSEF Harkányi Frigyes képviselő öccse, a fűvárosi és aradi társaságokban ismert vagonos fiatal ember, az aradi kaszinó igazgatója, 38 éves korában, Görs-borsdorfbán, hová mellbaja gyógvitása végett ment.

E s k ó r (epilepsia) és minden ideg betegség levél útján gyógyítatik dr. Killisch specialista által, Drezdában (Szászország). — Ezer meg ezer gyógyítás. A páris tudományos társaság aranyérme.

NEUBAUER MAXIMILIAN
Hochstettnóban, Pozsony mellett, Magyarország

den es verueglohen. 6134

Konsortium für Unpen-Industrie,
Wien, I., Kolowratring 9. Parterre.
 (Az utánnyma ti os.)

_____

Telegramm!!

Epen most érkezett meg a következő fontos sürgöny
Hatóságilag lezárattott
 haláleset miatt a mechanikai szövőde, gyár áruba bocsátatik, adjon el valamennyi női nagy kendőt minden áron.
 Vonatkozással a fentebbi táviratra van szerencsém ezennel tudomásul hozni, hogy

6800 darab Graziella női tavaszi és nyári nagy kendőt,
 melyet a gyártól elárultás végett átvettem,
csupán 95 krajczár

rendkívüli olcsó áron adom el.
 Azaz: Egy Graziella női nagy kendőt csak 95 kr-ért mindenkié, míg t. i. a készletben tart, eladok. —
Még sohasem létezett. Ezen színpompás kendőket bizonyára minden nő ismeri Graziella kendők néven, ennél fogva további ajánlatra nem szorulnak, miután a fentebbi ritka esemény, valamint a hihetetlen, rendkívüli olcsó ár magában is elég ajánlat. — Ezen nagy női kendők különösen tartós Graziella pamutból vannak szőve, rojtokkal ellátva, pompás színekben és francia legdivatabb árnyékolással készíve, vörös, fehér, szürke, drapp, skót, tőrök, barna, fekete, kockás minden árnyékolással, kék és szírványosok és még a készletben tart, készpénzért vagy utánvét mellett megkölthetnek.

Ha valaki valóban mesészerű olcsó, nélkülözhetetlen kendőt akar, azonnal forduljon az alóliet ez m. h. z. n. r. t. a. Ella-pamut, a munkadíj sokkal többé került, mint amennyi az egész kendőért számíthatik.
 Nélkülözhetetlenek a kendők minden nőnek házban, utcán, sétán, gyóghelyen, kertben, mezőn erdőben, valamint az uton.
 Cím: 6552

Einzige Filiale der Tücher-Weberei.
 Bécs, Innere Stadt, Kolowratring Nr. 9. V.

FOLYÉKONY GLYCERIN-CREME

több év óta határozottan bizonyított, hogy a bőrnek szüksége van a zsíranyagára, melyet a bőr nem képes előállítani. A folyékony glicerín-creme eltér az eddig közönségesen használt glicerín-illatszerek-től, melyek a glicerinen kívül semmiféle hatóanyagot nem tartalmaznak. — Egy üveg ára 1 forint 20 kr.

Gyökönke szappan (Speik Seife) ára 35 kr.
 Parisi hölgypor (legfinomabb poudre de riz) a bőrnek a leggyengédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél, egy férfiaknál is borotválás után, nagy kedveltségnek örvend. — Egy doboz ára 50 kr., tollal 1 ft.

Kézmosó-por mandulaszappan és szappanból készült, a legártatlanabb arc- és kéz-bőrtisztító szer. — Egy doboz ára 50 kr.

Amerikai kausuk-lyukszemgyűrűk és essentia. Ára 60 kr.
Rouge végétal pirosító, ára 50 kr.
 Kapható Magyarországon minden jelentékenyebb gyógyszerárakban, valamint a gyártónál.

KIEJHAUSER H. néli illatszerek és vegyes áruk (Spargasse 3.) Grátzan, 4149

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, BUDAPESTEN, VI. ker., király-utca 12. sz. a.

Hamisított párisi hölgypor-tól óvakodni tessék. Csak az tekintendő valódinak, melynek dobozán, valamint használati utasításán a fenti védjegy látható.

FILICZKY MIKSA,
 Budapest, VI., Sugár-út 53. szám.

Uri-ruha-készítés. Fehérnemű-gyár és vászon-áru raktár. Független, fehérneműk és mellfűzők. Tisztító-intézet.

Ajánlja saját gyártmányú uri-, női- és gyermek-fehérneműket, mellfűzőket és nyakkendőket, továbbá vászakat, asztalnapokat és szővött árkat a legdivatabb választékban. Legújabb divatú férfi és női ruhákat finom, valódi 901 gyapjúszövetből, nagyon jutányos áron.
 Kimerítő árjegyzék, minták és mérték-utazítással kívánatra ingyen és bérmentve.
 Postai megrendelések a leggyorsabban elkészíttetnek.

A tüdővész gyógyítható.

Özv. Mayer Jánosné asszony oly házi gyógyszer birtokában van, melylyel már számos gyógyíthatatlannak tartott tüdővészben sínlódókat a halál karjaiból kiragadott, miért is ezen csatlakozatlannak bizonyult házi szerét a szenvedő emberiségnek felajánlja.

Lakás:
 Budapest, belváros, Lipót-utca 43. sz. földszint 5. a.

Mélyen tisztelt asszony! Fogadja a leghálásabb köszönetemet házi gyógyszerért, melynek használata által súlyos bajomat, úgy mint rekedtség, erős köhögés, vértárányás, nehéz lélekzet, lábdaganat és mindennapi láz gyógyszerének használatával tökéletesen elvesztettem és így hála az égnek egészségemet ismét visszanyertem, a miért is fogadja ismételtlen a leghálásabb köszönetemet.

1100 Mély tiszteléssel
 Somogyegye. Molnár Fülöp, földbírtokos.

Theodo tanár szakállhagymája

legjobb és legbiztosabb szer a szakállszépítésére és növelésére.

Számtalanok vannak, még legmagasabb rangú férfiak között is, kik szép szakállal csupán a szemek körül szeretnek.

E szer a szakállt hihetetlen gyorsasággal növeszt, úgy hogy általa még 13 éves fiúk is a legrövidebb idő alatt teljes szakállhoz jutnak.

Éder Perencz gyógyszerésznek Brinnben. A nekem küldött Theodo-féle szakállhagyma kitűnően bizonyított, mit közöltem mellette csatlakoztatott levelemben.

Miskolc, 1879. szept. 25-én. Füst József urak Prágában.

Szives köszönetemet a szakállhagymáért; nagyon óvatosságtal. Mindenkinek a legjobb jóhatást ajánlom.

Schwarzbach, 1879. febr. 25-én. Hirt Károly s. k. építési vállalkozó.

Füst József gyógyszerész urak Prágában. A szakállhagyma joggal mondható csodaszernek. Alig négyhetes használat után már a hajam teljesen teljesen megnőtt. Kérem önt stb.

Teschen, 1879. május 22-én. Gindler Wenzel, órákészítő.

Valódi minőségben Budapestben csak Török József ur gyógyszerésznél kapható; Pozsonyban Ficklery Feliksz, Mihálykapu Temesváron Tarsay Istvánál, Egy csomag ára 2 ft 10 kr.

6251

!SZÉPSÉG!

A legjobb szer, az arczsmin tisztaságára és szépségének megtartására.

csomagja 200 lappal csak 70 kr.

Használati utasítás. Földtétel. Ed. Bouchon, Wien, Jasomirgotts' r. Nr. 6.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

A magyar nyelv rokonai.

A nagy közönség számára írta

Dr. Szinnyei József.

Ára füve 30 kr.

Postán bérmentve megküldve 35 kr.

Mondások az életkönyvből.

Kijegyeztette

Greguss Agost.

Toldalek.

Mondások a mesékből.

Ára vászonba kötve 1 forint.

Adalek a lélek életrendjéhez.

Írta

b. Feuchtersleben Ernő.

A harminezketedik kiadás után

Nemeth fordította

Dr. Klekner Alajos.

Ára vászonba kötve 1 forint

Az ipar csodája!!

Csak 2 forint 70 kr. EGYES-EGYEDÜLI

zseb-óra

amerikai Christor-aranyból.

CSAK EGYEDÜL

pótolhatja a valódi arany órákat.

E csoda-óra, melynek járását kezesség vállalatik a melyet a közönségnek kedvelté tenni igyekeztünk, semmi esetre sem gyermek-óra, hanem legjobb munkásaink által szabályozott óra mindenki használatára, s képviselőnk HECHT VILMOS ur által csak 15 heten át adatik el csak 2 ft 70 kr-nyi töltött

mesés áron, hogy bárkinek módjában legyen ily órákat szerezni a azt megítélheti.

Továbbá minden egyén,

ki ezen órárt megveszi, kap ezenkívül ajándék gyanánt tehát egészen ingyen

1 dísz-órálánczot legfinomabb arany-félezen, 1 óra-függvényt amerikai Christor-aranyból, 1 pár készítő-gombot pompás kivitelben, 1 dísz-medalliont devisékel és képekkel, 1 pár fűgött brillant utánzatból, 1 gyűrűt amerikai Christor-aranyból.

Minden darab szekrényekbe van csomagolva.

Képviseleink kötelezve van ezen ajándékokat minden óra megrendelőjének ingyen mellécsomagolni.

Egyedüli megrendelési hely: 7113

Paris, Boulevard de Temple 21.

WILHELM HECHT,

Bécs, I., Christinengasse 2.

6251

Non plus ultra

Kuba-kávé

epen most érkezett, nagyon zamatos, erős, finom ízű, nagyszemű

1 kilo 1 forint 80 kr.

továbbá következő fajtájú nagyon ízes, finom és jeles kávé:

Gyöngy Ceylon kék 1.98

Gyöngy Ceylon zöld 1.98

Gyöngy Manilla, világos 1.83

Arab Mokka 1.84

Kirali Mokka 1.54

Menado (Aranyjáv) 1.60

Java malang, zöld 1.26

Domingo, világos 1.40

Santos, tiszta 1.30

Kio, nagyon erős 1.39

Fabia, jó ízű 1.18

Jamaika, erős és jó 1.14

Kimstrait, szőlőknek 1.06

Kijöj: mely postán, utánvét mellett 4/4 Kó. tartalommal, minden fele váma- és posta bérmentesen küldetik úgy, hogy az átvételnél semmi költségvet sem kell valódi.

MAITI R. TRIESTEN.

gyógyszerésznél.

1056

„vörös szentkeresztű disznópor”

mint a sertéseknek nyaranta előforduló betegségek biztos gyógyszerét, használati utasítással ellátva ajánlan.

Egy doboz „vörös szentkeresztű disznópor” ára, egy kilogramm tartalommal 50 db disznóra, avagy 100 db malaczra 2 ft. — Ugyszintén ajánlom aprómarhavész ellen a „Zsápaal” folyadékot. Egy üveg ára 50 kr. és „Villanyos teszt” patkány-mérget. Egy bádog szelencze ára 1 ft.

Ezen szerek megrendelhetők Nagyszalontán

Podhraczky Ferencz,

gyógyszerésznél.

29-ik szám 1883.

BUDAPEST, JULIUS 22.

XXX. évfolyam.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 ft. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre 6 ft. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 8 ft. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 ft. Kisebbségi előfizetésekre a postai megfizetésről viteldi is csatlakoz.

PÁRISBAN.

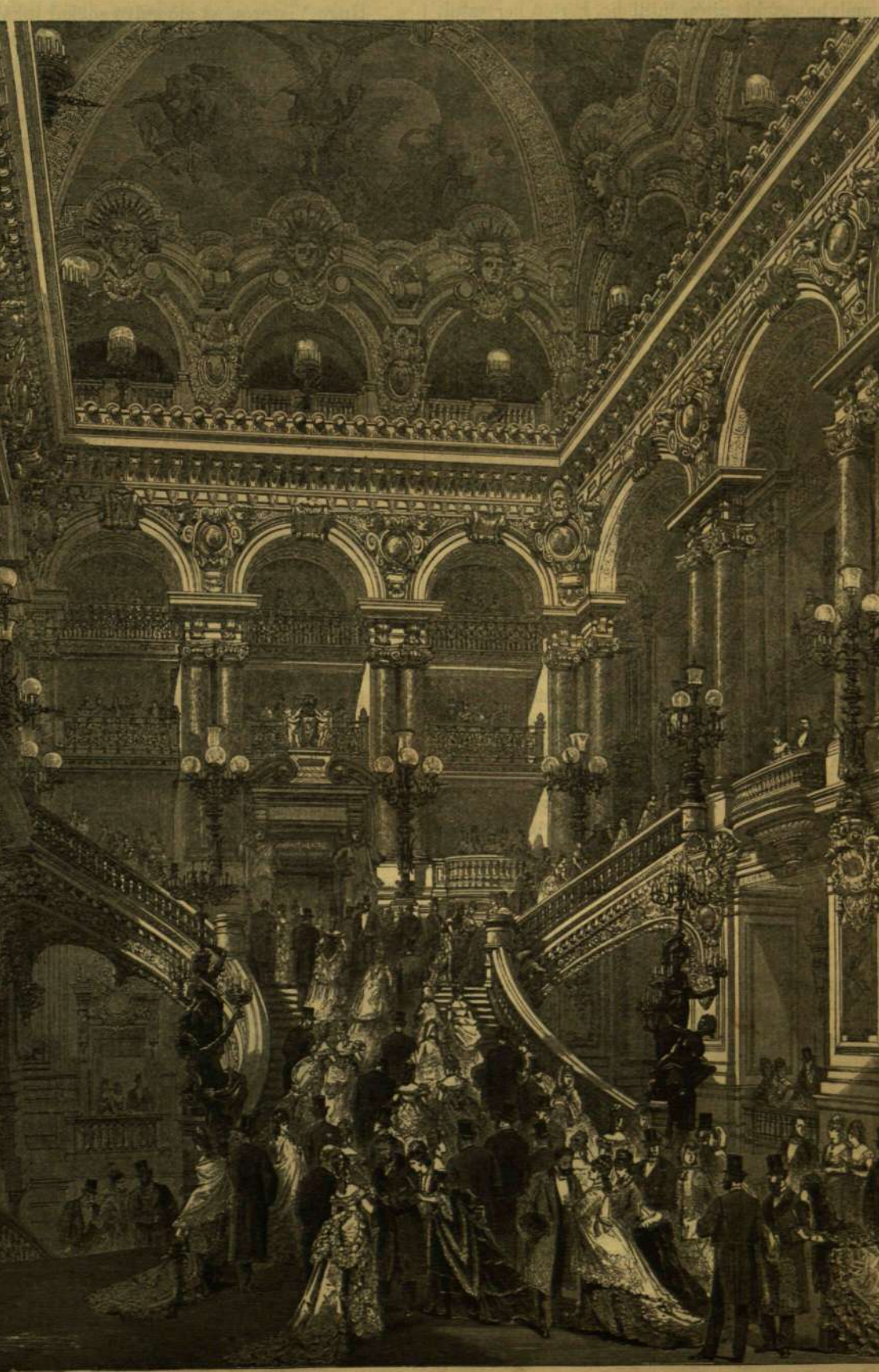
NEM csekély hátrányunkra szolgált az minékünk, hogy nem igyekeztünk magunkat közvetlenül ismertetni meg a művelt külfölddel. Leginkább osztrák szomszédainknak bemutatására voltunk szorulva, a kik bennünket elzárta a külföldtől s a kik gondoskodtak róla, hogy olyanoknak tekintsen a világ, mint a kiket ő nekik kell civilizálni, átgymni, igazabban: megméltosítani, hogy elfogadhatók legyünk a művelt nemzetek társaságában.

Azért látott bennünket többnyire ferde világitásban a külvilág. Legfőkébb azokból a nehéz küzdelmeinkből, melyeket lehetetlenség volt teljesen meghamisítani, szerethetett némi fogalmat a magyar nemzet igazi mivolta felől. De mivel a küzdelmek többnyire német civilizátoraink ellen irányultak, a mennyiben ő általok fenyegetett nemzetiségünk, vallásszabadságunk, alkotmányunk védelme volt czéljuk: természetes, hogy nem igen voltak alkalmasak bennök irántunk rokonszenvet támasztani.

S itt az oka annak, miért kell minden lépten-nyomon tapasztalunk, hogy a német-ségen túl lakó nemzetek ma is sokkal több jó indulattal vannak irántunk, mint a németiség. Állami függetlenségünkért, vallási és polgári szabadságunkért folytatott nehéz harcaink a nyugoti kulturépek előtt nem voltak rebellio, nem voltak forradalom, hanem oly küzdelem, mely megérdemli a szabad népek rokonszenvét, mert az egész emberiség szabadsága is érdekelve van az egyes nemzetek szabadságküzdelmeiben.

Az bizonyos, hogy pl. a franciaia mindig jobban szeretett bennünket, mint a német. A franciaia és a magyar jellemében sok a rokonszónás. Történetük is olyan, melyben sok a barátságos érintkezési pont. XIV. Lajos szövetségese volt II. Rákóczi Ferencznek, s később vendégszerető gazdája a bujdosó fejedelemnek. Az utolsó szabadságharcz menekültjei közül is sokan barátságos otthont találtak a francziák-nál. Mig ama kevés háboru idején, a mikor magyar csapatok is küzdöttek a francziák ellen, Magyarországon nem volt abban a helyzetben, hogy önelhárózása lett volna tetteiben az irányadó.

Természetes tehát, hogy két oly nemes gondolkodású nemzet között, minő a franciaia és a magyar, melyeknek sokszor estek együvé, de ritkán vágtak egymásba czirkulusai, őszinte

A PÁRISI NAGY OPERAHÁZ LÉPCSŐSARNOKA.